

3876

1/2

Servei de Patrimoni Arquitectònic Local
Secció Tècnica d'Investigació, Documentació i Difusió
Unitat d'Investigació Històrica

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis
Àrea de Cooperació
Servei del Patrimoni
Arquitectònic Local

data d'entrada
núm.

data de sortida
núm. 2916 17. 09. 02

MEMÒRIA DE LA CAMPANYA D'EXCAVACIONS DE 2001 REALITZADA AL CASTELL DE CASTELLDEFELS.

VOL. I

ALBERT LÓPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACÍA
MONTSERRAT SANZ BORRÀS

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis
Àrea de Cooperació
Servei del Patrimoni Arquitectònic Local

BARCELONA, SETEMBRE DE 2002

Índex

VOL. I

1. SITUACIÓ I DESCRIPCIÓ DE L'EDIFICI.....	4
1.1. EL RECINTE EMMURALLAT	
1.2. EL CASTELL	
2. OBJECTIUS I METODOLOGIA	9
3. EXCAVACIÓ DE L'ÀMBIT CA2-1	12
3.1. DESCRIPCIÓ	
3.2. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	
3.3. CONCLUSIONS	
4. EXCAVACIÓ DE L'ÀMBIT CA5-1.....	18
4.1. DESCRIPCIÓ	
4.2. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	
4.3. CONCLUSIONS	
5. EXCAVACIÓ AL SECTOR E5-0.....	22
5.1. DESCRIPCIÓ	
5.2. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	
5.3. CONCLUSIONS	
6. EXCAVACIÓ DEL PATI P1.....	27
6.1. DESCRIPCIÓ	
6.2. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	
6.3. CONCLUSIONS	
7. EXCAVACIONS REALITZADES A LES ESTANCES DE LA PRIMERA PLANTA DEL COS B DEL CASTELL.....	39
7.1. SONDEIG REALITZAT A L'ANGLE SUD-OEST DEL PAVIMENT DE LA SALA NOBLE	
7.1.1. DESCRIPCIÓ	
7.1.2. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	

7.1.3. CONCLUSIONS	
7.2. ALTRES TASQUES DE RECERCA REALITZADES	
7.2.1. DESMUNTATGE DELS PAVIMENTS MODERNS	
DE LES SALES XINESA I DE CONFIANÇA I DE L'ESTANÇA	
DECORADA AMB GRAFITS	
7.2.2. DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA DELS PAVIMENTS	
DE LA PRIMERA PLANTA DEL COS B DEL CASTELL	
8. L'EXCAVACIÓ A L'EXTERIOR DEL RECINTE FORTIFICAT	
ENTRE LES TORRES T3 I T4.....	45
8.1. DESCRIPCIÓ	
8.2. DESENVOLUPAMENT DELS TREBALLS	
8.3. CONCLUSIONS	
8. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC.....	49
9. INVENTARI DELS MATERIALS.....	154
VOL. II	
10. PLÀNOLS.....	169

1. Situació i descripció de l'edifici

El municipi de Castelldefels es troba a la província de Barcelona, a 23 km al sud de la capital, dins la comarca del Baix Llobregat. Està situat a la costa i posseeix una extensa platja. L'ocupació del litoral, però, és molt recent, ja que pràcticament data del segle XX, després que aquesta zona, abans lacustre i de fet guanyada al mar, restés dessecada. El nucli de població tradicional es troba cap a l'interior, molt a prop de l'antic camí reial de Barcelona a València, que vorejava l'anterior línia costanera. A començament del segle xx, la població era exigua (290 habitants segons el padró del 1900) i es concentrava al peu del turó on hi ha el castell, en unes quantes cases disseminades, i algunes d'elles fortificades. Tanmateix, durant la segona meitat del segle xx es va produir l'eclosió turística i la forta afluència immigratòria cap a l'anomenat *cinturó industrial* de Barcelona, de tal manera que els 850 habitants del 1940 van passar a ser 3.020 el 1960, 20.100 el 1975, 36.700 el 1996 i 50.100 el 2002.

1.1. El recinte emmurallat

El diversos edificis que formen la fortificació es troben envoltats d'un recinte emmurallat, eixamplat per darrer cop amb motiu de la restauració de 1897 i reparat per l'escola taller del castell l'any 1991. Aquest recinte té un perímetre aproximadament triangular i comprèn gairebé tot el cim del pujol, llevat d'una placeta asfaltada situada a tramuntana, al mig de la qual hi ha una torre de planta circular de pedra calcària.

L'entrada principal és a l'extrem nord, en el vèrtex dels costats més grans del triangle. Consisteix en un portal acabat en arc de mig punt flanquejat per sengles torres quadrades i encabit en un pany coronat de merlets. Els mateixos

merlets de la porta, fets de maçoneria i totxo, apareixen a la resta del recinte perimètric, que en general també és de pedra calcària, i serveix de mur de contenció a les terres de sengles plataformes que limiten el nucli principal del castell a ponent i tramuntana. La segona és la més gran i presenta quatre nivells escalonats cap a nord: el més baix és plantat de pins, al segon hi ha la casa del guarda amb diversos serveis, el tercer és una mena de pista de ciment per a espectacles, i el quart és de terra amb afloraments de la roca natural calcària; a migjorn, limita amb els panys que tanquen els cossos principals de la fortalesa, i a ponent, hi ha una torre d'aspecte troncocònic, construïda amb pedra. Aquest element, amb una base molt gran fortament atalussada, formava part de les dependències originàries, però durant la restauració del 1897 se'n va modificar el coronament i s'hi va col·locar una garita al capdamunt, a més d'un pontet que comunica amb la primera planta del nucli principal del castell.

1.2. El castell

Les restes que ens han pervingut de la fortificació de les èpoques medieval i moderna ocupen, d'una banda, el nucli principal, subdividit en dos cossos, i de l'altra banda un tram força extens del recinte perimètric. El traçat d'aquest darrer va ser ampliat a tramuntana i a ponent en el decurs de la restauració del segle XIX amb el murs descrits abans, però hi resten fragments significatius del llenç que ocupa l'angle sud-est, fet de pedra de marès rogenca. També en aquest cas hom hi va afegir el coronament de merlets de totxo i reble, típic del recinte perifèric més recent, ja descrit, per tal d'unificar-ne l'aparença, tot i que les parets van romandre gairebé a l'altura que tenien aleshores. En conseqüència, les dues torres de planta quadrada fetes de marès rogenç que tenia aquest parament van quedar amagades i, malgrat tenir dimensions considerables, només és possible contemplar-les des de fora del castell o abocant-se pels espais entre merlets; la torre de l'extrem septentrional té a sobre els lavabos actuals.

L'edifici principal del castell és format per dos cossos ben diferenciats. L'anomenat cos de llevant o cos A, en la nomenclatura utilitzada als plànols, es el més antic i el gruix de la seva obra pertany a mitjan segle XVI. L'aspecte actual està definit per la tipologia edificatòria, al voltant d'un pati d'armes, i les torres situades a les cantonades. Part de la construcció original s'ha perdut i dues de les torres, en les quals manca la part superior des d'abans de les obres del 1897, van ser integrades en el recinte emmurallat del conjunt. El gruix de la seva fàbrica està formada per carreus de pedra de marès de color rogenc.

El cos de ponent o cos B, està format per un volum compacte de forma aproximadament cúbica. El gruix de la seva obra correspon a l'edifici bastit el 1734 i es diferencia clarament a l'exterior a través dels materials utilitzats, pedra de color clar i restes d'arrebossats. El conjunt de l'obra està realitzada amb una fàbrica de pedra irregular per rebre un arrebossat, mentre que els brancals i les llindes, així com les cantonades, són de carreus de gran mida.

L'aparença externa que presenta actualment el conjunt (enlluïts, coronaments de merlets, mida i detalls de les finestres, etc.) es deu en la seva major part a la reforma promoguda el 1897 pel senyor Manuel Girona i realitzada per l'arquitecte Enric Sagnier.

L'accés actual és a la façana nord-est situada al cos A, i dona directament al pati d'armes del castell, un espai de planta quadrada d'aproximadament 12 metres de costat. Totes les estances situades a la planta baixa tenen accés directe a aquest pati, incloses les situades a la planta baixa del cos B, llevat de l'anomenada CA4.0, que en té l'accés a través d'una altra estança.

D'aquest mateix pati arrenca una escala noble (E1) de tipus lineal i d'un sol tram que comunica directament amb l'anomenada sala institucional situada en el cos B a l'alçada de la planta primera o planta noble del castell. Les

dependències de la planta baixa han perdut fa temps l'ús per al qual van ser concebudes (quadres, cotxeres, magatzems agrícoles, etc.) i, per tant, s'identifiquen als plànols, com la resta de plantes, amb les sigles del cos a què pertanyen, un número per identificar-les, un punt i la planta en què es troben.

De l'estança CA5.0, situada a l'ala septentrional del pati, arrenca una altra escala, probablement destinada al servei, que comunica amb la planta noble. Consta de tres trams i no té continuïtat cap a les plantes superiors.

A la planta primera o planta noble està situada la sala principal del castell o sala institucional. És de planta rectangular, d'aproximadament 9 per 14 metres i doble alçada. Està caracteritzada per la decoració deguda a la reforma del final del XIX, formada per arrimbadors i bancs de fusta; decoracions flamígeres a les portes, fetes amb pedra artificial i fusta; decoració heràldica, a partir de plantilla, a la pintura de les parets, que culminen amb uns fris de successives escenes simbòliques i mitològiques, i un sostre d'imitació d'enteixinat fet de fusta, guix i canyes. També cal remarcar el paviment de rajols amb plafons de ceràmica catalana policroma, potser reutilitzada, i una gran xemeneia de pedra artificial, d'estil que recorda el gòtic tardà. Tot el conjunt té un aspecte historicista, caracteritzat per la decoració, i uns materials de poca qualitat. Des d'aquesta sala es pot accedir a la resta de dependències situades a la planta primera i que formen part de la residència que va definir la reforma dels Girona. La porta situada al fons comunica amb dues saletes anomenades *Xinesa* i *de Confiança*, de 4 per 5 metres aproximadament i alçada molt menor que no pas la de l'espai principal. La decoració, formada per pintures a les parets, ha desaparegut i tant sols hi resten els sostres d'enteixinat en molt mal estat. La *sala de Confiança* comunica a través d'una petita porta amb el terrat de la torre T1. L'altra porta, situada a la part de ponent, comunica a través d'un passadís amb l'anomenada *sala d'esgrima*, de 4 per 8 metres i decoració de les parets amb pintures inspirades en proverbis, i un desaparegut escut d'armes de la casa. Aquesta sala comunica, a través d'una petita porta dissimulada per les

pintures, amb la torre T2, amb les dependències del cos A i amb l'escala que uneix aquesta planta amb la planta baixa i amb l'estança que havia estat la cuina, avui (2002), amb el terra esfondrat.

La sala institucional té dues portes més, situades a banda i banda de l'accés principal. La del cantó septentrional comunica amb el menjador, que té una finestra i la tribuna que donen al pati d'armes, i una altra finestra que dona a l'escala principal. Dues portes situades al fons d'aquesta l'estança comuniquen amb la cambra CA5.1 i, a través d'aquesta, amb la ja esmentada escala que mena a la planta baixa. La porta, situada a migdia de l'accés principal de la sala institucional, comunica amb l'estança CA2.1, que forma part de la torre T5, i amb l'ala de llevant del cos A.

A la dreta del passadís que uneix la sala institucional amb la *sala d'esgrima*, es troba una escala de servei que condueix a la planta segona, on es trobaven les habitacions i les dependències de servei de la residència de la família Girona. De l'estança CA2.1 parteix una altra escala que enllaça amb la de cargol de la torre T 5, la qual uneix totes les estances de l'ala de llevant del Cos A.

La planta segona està bàsicament definida per les habitacions i les dependències de servei situades al Cos B, amb un bany ubicat a la torre T2. Aquesta zona comunica per una escala de quatre graons amb l'estança CA5.2 i aquesta amb la CA8.2, situada sobre el menjador. Al fons d'aquesta sala, una petita obertura dona pas a l'escala de cargol de la torre T 5, a l'ala de llevant. En aquesta ala hi ha una estança (CA2.2), al fons de la qual apareix una escala que ve de la planta primera. També hi ha un matacà tancat, amb petites obertures, que vola sobre la façana de llevant.

La planta tercera o planta sotacoberta és accessible a través de l'escala de servei i està formada per diverses dependències en què, tant el terra com el sostre, estan definits per l'estructura de bigues de fusta. En una d'aquestes

dependències (CB9.3), hi ha una obertura que permet observar l'espai comprès entre el fals sostre i la coberta de la sala institucional, el qual no és accessible. Al nivell tres de l'ala de llevant del cos A només s'hi arriba a través de l'escala de cargol; aquest espai comunica amb un terrat a través d'una obertura semicircular. Continuant mitja volta l'escala de cargol i per una petita obertura, s'accedeix, a través d'una escala exterior, a l'últim nivell de la torre T5. Aquest darrer nivell és l'únic de perímetre totalment circular i s'hi accedeix a través d'una porta senzilla. A l'exterior, una escala que ressegueix el perímetre occidental de la torre du al pas de ronda, situat al l'últim nivell dels murs del cos B, on es troben els merlets, el qual comunica amb les dues garites situades als angles. Des d'aquest nivell es poden contemplar les cobertes del conjunt format pel castell i l'església i tot el paisatge de l'entorn, des de Barcelona fins al Garraf.

2. Objectius i metodologia

El mes de maig de 2001, el nostre Servei va iniciar una nova fase d'intervenció al castell de Castelldefels, que incloïa la realització d'una campanya d'excavacions arqueològiques, la documentació planimètrica dels paviments de la planta primera del castell,¹ la documentació fotogràfica de la decoració pictòrica de la sala noble,² la realització de cales als revestiments per documentar l'existència de pintures o grafitis als diferents espais de les plantes primera i segona de la construcció³ i la redacció del *Projecte de consolidació estructural, substitució de forjats i cobertes del cos principal i restauració de la*

¹ Aquesta tasca es va realitzar en col·laboració amb l'arqueòloga Montserrat Sanz i la becària d'arquitectura Mireia Barnadas.

² Realitzada per Montserrat Baldomà Soto i Jovan Horvat. L'estudi d'aquestes pintures està en curs de realització per part de Maria José Sureda, historiadora de l'art del Servei.

³ Maria Teresa Novell: *Exploració estratigràfica realitzada als murs interiors del Castell de Castelldefels*. Informe lliurat al Servei el 12 de juny de 2001 (inèdit).

*sala institucional i el pati del castell de Castelldefels.*⁴ Paral·lelament a les tasques d'excavació arqueològica, es van dur a terme obres de consolidació a la coberta de l'edifici, per tal d'evitar les filtracions de la teulada, i es van netejar alguns espais de runes superficials i de la vegetació que malmetia les façanes.

A la planta baixa, es va fer una excavació en extensió del pati del castell, ja que en aquest indret era previst col·locar la grua de l'obra. També es va actuar a l'espai E5-0 i C2A-0, sectors que segons el projecte de restauració s'havien de veure afectats per la creació d'un accés que connectés el pati de ponent de l'església amb el castell. A més, es van fer dos talls estratigràfics a les voltes de la primera planta, corresponents a les ales de tramuntana i de migdia, per conèixer la morfologia dels sediments, ja que en un d'aquests sectors és previst d'instal·lar un ascensor. A la primera planta, a les sales anomenades *de confiança* i *xinesa*, així com als lavabos situats a la torre del costat de tramuntana, es van aixecar els paviments ceràmics col·locats per l'escola taller, la qual cosa va permetre documentar-ne els anteriors, de cairons, en el cas de les dues primeres estances, que daten de 1734, i de llosetes hidràuliques en el sanitari, col·locat en el decurs de les reformes de 1897.

Els treballs es van dur a terme de forma manual per un equip de dos operaris i es van perllongar fins al mes de juliol de 2001. Una vegada acabada la campanya, es van tornar a colgar les cales obertes al pati amb grava, per tal de no debilitar la fonamentació de les parets, que com es veurà no és gaire sòlida al sector de tramuntana, la qual cosa ha produït al llarg del temps diversos esfondraments i esquerdes. Al bell mig del pati es va col·locar una estructura de formigó per subjectar la base de la grua. La resta de les cales realitzades a l'interior del castell romanen obertes a l'espera de continuar la recerca.

Durant la darrera setmana del mes d'octubre es van fer dues cales a l'exterior del recinte emmurallat per possibilitar la feina del camió que havia d'instal·lar la

⁴ Realitzat per José Luis Sanz Botey, arquitecte del Servei.

torre grua a l'interior del pati. A causa de les grans dimensions de la maquinària que calia utilitzar, no era possible introduir-la per la porta del recinte emmurallat, per això es va haver de vorejar el perímetre fortificat. Com que el procés de situar-la i muntar-la afectava sediments arqueològics de l'exterior, es van fer dues cales als indrets on s'havien d'assentar els anivelladors del camió, fins arribar a la cota del camí i aconseguir, d'aquesta manera, una superfície plana i estable per assentar la plataforma del camió.

3. L'excavació de l'àmbit CA2 –1

3.1. Descripció

L'àmbit anomenat CA2-1 és una estança de planta rectangular de 9'4 m de llargària per 4'5 m d'amplària, situada a l'ala sud de la planta noble del castell. Comunica amb la sala institucional mitjançant una porta, situada a la paret oest. A la paret de migdia hi ha un escalfapanxes encabit dins el perímetre de la torre T5, la qual era utilitzada com a sortida de fums. A banda i banda de la llar, les parets van ser reforçades per sengles murs de totxos col·locats de trencajunt, que no van ser arrebossats. A llevant de la torre s'obre un pas de dimensions reduïdes, que comunicava aquesta sala amb la coberta de l'església. Aquest accés va ser paredat, en el decurs de les obres de restauració de l'església. A la paret de oriental hi ha una altra porta, que dóna a una caixa d'escala, la qual s'inicia al celler o magatzem de la planta baixa, i puja al segon pis, on eren situades les dependències i dormitoris del servei.

L'angle nord-oest de l'àmbit està ocupat per una altra caixa d'escala, que té l'origen en aquesta dependència. Està dividida en dos trams diferents. El primer, de traçat rectilini, està format per nou graons inscrits en un badalot rectangular, format per un envà de maons col·locats de cantell. El segon, de traçat circular, és a l'interior d'un cos quadrat de dues fulles de maons, també col·locats de cantell, i arriba fins a la terrassa del castell, comunicant a mig recorregut amb la segona planta. El sota escala va ser utilitzat per col·locar-hi un armari encastat, sotsdividit en tres compartiments, dos d'accessibles des d'aquesta estança i un altre de comunicat amb l'escala. Al bell mig de la paret de tramuntana, i al davant de la porta que dóna a la coberta de l'església, hi havia un altre armari, de 0'25 m de fondària, rebaixat al gruix del mur.

A la paret de ponent s'obre l'única finestra d'aquesta estança. Es tracta d'una gran obertura rectangular, que dona a un dels patis situats al voltant de l'església, i que està situada al tram de paret que pertany a la torre. Aquest element presenta a l'exterior un traçat curvilini, mentre per l'interior de l'estança és recte. El sostre està format per un forjat que recolza sobre bigues de fusta, reforçat per dues pilastres situades al centre de les parets de migdia i tramuntana.

En el moment d'iniciar-hi els treballs, l'habitació estava emblanquinada, a excepció del mur de reforç de la torre, que era d'obra vista, i de la meitat oriental de la paret de tramuntana, que conservava, fins a una alçària d'uns 2 m, un enrajolat col·locat en el moment de les reformes de les darreries del segle XIX.⁵ Probablement aquesta estança va ser acondiciada aleshores com a cuina.

3.2. Desenvolupament dels treballs

En aquesta estança es va fer una rasa transversal d'1 metre d'amplària, traçada de sud a nord al bell mig de l'habitació. Amb aquesta actuació es volia conèixer la morfologia de la volta, sobre la qual recolza el paviment, i obtenir dades per poder establir la cronologia d'aquesta ala de l'edifici.

El paviment (u.e. 1) era format per rajols rectangulars de 28'5 cm per 14 cm per 1'8 cm, de color marró vermellós, col·locats a la mescla. La superfície es trobava molt desgastada. A diferents punts de l'estança es documentaven reparacions puntuals que només havien implicat la substitució d'alguna peça

⁵ Aquestes rajoles de 20 x 20 cm, estan decorades amb una retícula, dins de la qual hi ha representacions vegetals esquemàtiques. Aquestes peces es localitzen en diversos indrets del castell, com ara els àmpits de les finestres del segon pis de l'ala meridional, o a la finestra de l'àmbit T2-0. Aquest model de rajola va ser utilitzat també al palau Güell de Barcelona, bastit entre 1885 i 1888.

trencada o molt deteriorada. Aquestes reparacions van ser realitzades amb rajols del mateix tipus i col·locats amb la mateixa distribució, però la superfície menys erosionada i el diferent color, que en el cas de les peces més modernes era beix, palesava aquesta actuació. Ara bé, a tocar del primer graó de l'escala de ponent, s'hi va documentar una reparació d'uns 2'5 m² de superfície, feta amb rajols, que cal relacionar amb la construcció de l'escala. Una altra reparació se situava a tocar de la paret de migdia. En aquest cas, havia estat feta amb morter de ciment, sense la utilització de peces ceràmiques. Tenia una amplària de 0'5 m i estava relacionada amb la construcció de la paret de reforç de la torre, a banda i banda de l'escalfapanxes.

El paviment 1 tenia com a preparació una capa d'argamassa de calç (u.e. 2) de consistència tova, però que el mantenia ben cohesionat. La potència era irregular i oscil·lava entre 1 cm i 3 cm segons dels sectors. Per sota, hi havia una capa de regularització (u.e. 3), també molt prima, de textura sorrenca i de color ataronjat, que cobria el rebliment dels carcanyols (u.e. 4) i de l'extradós de la volta (u.e. 5). Aquest estrat era tou i poc compacte format per runa -entre la qual cal destacar l'aparició de fragments d'argamassa i alguns enlluïts de color blanquinós-, pedres i sorra. També hi van aparèixer restes de fauna i alguns bocins de ceràmica.

La volta, rebaixada i feta amb rajols, té, probablement dues fulles, la primera lligada amb guix i la segona amb argamassa de calç, encara que aquest extrem no es va comprovar. Sembla que l'extradós va ser reforçat mitjançant nervis, sobre els quals es van recolzar uns envanets bastits amb llosetes col·locades de pla.⁶ L'intradós va ser emblanquinat, amb un arrebossat de calç que presenta diverses capes de pintura a sobre. Malgrat tot, aquest recobriment, ha sofert algunes pèrdues de material, la qual cosa permet veure la disposició de les rajoles col·locades de pla a trencajunt.

⁶ . Si més no el límit de llevant de la trinxera feta dins d'aquesta estança va palesar l'existència d'un envà, la funció del qual podria haver estat el reforç de la volta.

3.3. Conclusions

Aquest conjunt de troballes permet establir les següents precisions:

1. La primera fase que s'ha pogut establir a través del sondeig correspon a la formació de la volta. El rebliment dels carcanyols ha proporcionat un conjunt de material escàs, però significatiu. L'aparició d'un fragment de plat de ceràmica catalana de *la ditada* proporciona un *t.p.q.* de 1620. A aquesta peça cal afegir dos fragments de ceràmica de reflex metàl·lic, decorats amb pinzell triple. L'associació d'ambdós tipus de produccions ens inclina a establir una datació centrada en els primers decennis del segle XVII, probablement entre 1610 i 1630, per a la col·locació del rebliment a sobre d'aquesta volta i per a la formació del paviment de l'estança. Ara bé, les dimensions reduïdes del sondeig no permeten afirmar si ens trobem davant de una reparació de la volta i de la substitució del paviment o bé si la data proporcionada pels materials coincideix amb la de construcció d'aquest cos de l'edifici. Amb tot, és simptomàtica l'aparició de fragments de revestiment de paret al rebliment dels carcanyols i, si tenim en compte que la torre de planta semicircular adossada a una de les cantonades d'aquest àmbit es va bastir l'any 1590, segons que sabem exactament a través de la documentació escrita, s'ha d'interpretar que o bé les obres en aquest espai es van perllongar un temps, o bé, no gaire temps després de bastir-se la torre T5, es van fer modificacions en la distribució interna en aquesta ala del cos A del castell, bastit cap al 1550.
2. La següent fase documentada correspon a una reparació del paviment, al peu de l'escala de accés al segon pis, i la substitució d'alguna peça en diferents punts de l'estança. Aquestes reparacions es van realitzar amb rajoles ceràmiques del mateix tipus que les del sòl original, les quals

presenten una diferent coloració i un menor desgast. Aquestes reparacions cal associar-les a la important transformació del castell que va tenir lloc cap al 1734. En aquell moment, es va bastir el cos B de l'edifici i es va fer la graonada per accedir a la sala principal del castell des del pati d'armes. Probablement, aleshores es va dividir en dos trams l'escala helicoïdal que s'inicia a la planta baixa del castell i que comunicava les diferents plantes de l'edifici. De tal manera que es va deixar un primer tram que permetia l'accés al pati de ponent de l'església des d'una porta situada a ben a prop de l'entrada principal del castell, i un segon tram, que ascendia des de la primera planta a la resta de pisos de la banda de llevant. Amb aquestes transformacions, el tram inferior gairebé no va patir refeccions d'importància, però per permetre l'accés al superior es va fer un nou tram d'escaleres, fins a enllaçar amb l'escala de cargol. La nova escala es va fer de traçat rectilini i es va aprofitar el sotaescala per col·locar-hi un armari. D'aquesta obra seria testimoni la reparació del paviment esmentada.

3. Durant les reformes de 1897 es va fer un altre armari, encastat al gruix de la paret de tramuntana, i es va enrajolar parcialment el mur, fins a una alçària d'uns 2 m. Probablement, aquesta estança es feia servir de cuina del personal del castell, ja que, mitjançant les escales esmentades situades en aquesta dependència, s'hi accedia als dormitoris del servei, que estaven a la segona planta, mentre que la porta al mur de ponent comunicava amb d'altres àrees de treball, situades a la planta baixa.
4. La actuació més moderna que s'ha documentat a l'excavació correspon al reforç de la torre cantonera, mitjançant la construcció de dues parets de totxo, que empetteixen la comunicació entre la dependència CA2-1 i la torre. Per bastir aquestes parets, que s'inicien a la planta baixa i arriben al tercer pis, es va fer una rasa al paviment de 0'5 m d'amplària, que va ser colgada amb morter de ciment i les rajoles ceràmiques no van

ser restituïdes. Aquesta actuació, que suposa un reforç estructural d'urgència realitzat com a conseqüència de les esquerdes que presentava el tram superior de la torre, va ser realitzat pels equips tècnics de l'Ajuntament de Castelldefels, amb posterioritat a l'adquisició de l'edifici que va tenir lloc l'any 1988.

4. L'excavació de l'àmbit CA5-1

4.1. Descripció

Aquesta dependència està situada al primer pis de l'ala de tramuntana del castell. Té 6'9 m de llargària i 4'5 m d'amplària, i és de planta quasi rectangular, si bé la paret que la delimita a ponent està lleugerament esbiaixada, en relació als eixos bàsics del castell. Està configurada per murs de càrrega bastits amb carreus de gres, a excepció del de llevant que és un envà de maons. Actualment, aquesta estança es configura com un ampli distribuïdor, al que donen 5 portes, 2 de situades als extrems de la paret de migdia, comuniquen amb el menjador principal. Al mur oriental, hi ha una porta i un ampli finestral que s'obren al badalot de l'escala, que s'inicia a la planta baixa i condueix a les estances del primer pis. A l'extrem est del mur nord hi ha una finestra que dona a l'exterior del castell i, a l'extrem oest, una porta de petites dimensions accedeix a l'interior de una torre cantonera (T2.1). Aquest espai, compartimentat, durant les reformes del 1897, es va enrajolar fins a mitja paret amb peces de 20 cm de costat de color groguenc i a la meitat oriental es va col·locar un lavabo amb rentamans i urinari. El paviment era format per llosetes hidràuliques de 20 cm de costat, de color gris, amb un motiu geomètric simple, format per una estrella de vuit puntes, de color negrós.

Al costat d'aquesta porta, però ja a la paret de ponent, hi ha una altra obertura de 50 cm d'amplada que també comunica amb l'interior de la mateixa torre. La porta presenta la particularitat de posseir una llinda de gres vermell decorada amb un arc conopial, cosa que la caracteritza com a accés original de la torre des de les dependències del cos A; l'altre accés es va obrir en època posterior. Aquest espai va ser reconvertit en un lavabo en època molt recent. Abans de la reforma, probablement hi havia una dependència amb el mateix ús però de dimensions més reduïdes, situada a la meitat de tramuntana, i un passadís de comunicació entre l'anomenada *sala de esgrima* i l'espai que ens ocupa. El

paviment era format per rajoles ceràmiques valencianes de 30 cm de costat, de color blanquinós, i recolzava directament a sobre d'un sòl hidràulic igual al de l'urinari citat anteriorment. A continuació, hi ha un armari inscrit al gruix del mur, que té 40 cm de fons i que presenta la particularitat de tenir les parets laterals abotzinades. Aquesta aparença fa pensar que tal vegada es tracta d'una antiga porta, avui paredada, oberta en el moment de construcció del cos B, per comunicar-lo amb el cos A. En aquest supòsit, hi hauria una obertura d'1'20 m d'amplària que donaria a la *sala d'esgrima*. Probablement, el tapiat d'aquesta porta es va produir amb motiu de les reformes de 1897, durant les quals es va compartimentar una gran sala annexa a la sala noble del castell en 4 dependències. El mateix destí va tenir l'altra porta que comunicava aquest gran espai amb el menjador, darrera de la qual es va situar una escala de dues vingudes que inutilitzava aquest accés, per la qual cosa l'obertura va ser anul·lada amb la col·locació d'un gran armari aparador.

L'estança CA5-1 conserva una sèrie de revestiments pictòrics que, per efectes de la humitat, presenten bufats i pèrdues. Aquests desperfectes han permès comprovar que hi existeix un mínim de tres capes de color. La més superficial és de color blanquinós i probablement va ser col·locada amb motiu de la utilització d'aquest edifici com a seu de l'escola taller de Castelldefels. Per sota s'identificava una capa de color blau cel, al darrere de la qual era visible una altra capa de color groguenc. Aquesta última, s'hauria col·locat durant les reformes de 1897. L'existència d'aquests arrebossats dificulta l'anàlisi dels paraments, per la qual cosa algunes de les nostres interpretacions són provisionals, a l'espera de poder-les contrastar amb les relacions físiques dels diferents elements analitzats, actualment emmascarats per diverses capes d'enlluïts.

4.2. Desenvolupament dels treballs

En aquesta estança també es va fer una rasa transversal de 0'90 m d'amplària, traçada de sud a nord. Aquesta trinxera es va situar a tocar de la paret de ponent. Amb aquesta actuació es volia conèixer la morfologia de la volta i, si era possible, obtenir dades sobre les tres portes afectades parcialment per la intervenció.

El paviment (u.e. 51) era format per rajoles de color beix, lleugerament marbrejades, fet amb peces vuitavades de 33 cm de costat, combinades amb cairons de 7 cm de color marró fosc, col·locats a les cantonades. Tenia com a preparació una capa de ciment cola de 0'5 cm de gruix (u.e. 52), que recolzava sobre una solera de ciment pòrtland de prop d'1 cm que regularitzava la superfície (u.e. 53). La col·locació d'aquest paviment va ser feta per l'escola taller durant els anys 90 i, aleshores, es va desmuntar el paviment original de l'estic, que probablement era format per rajols. D'aquest sòl romanien *in situ* la preparació formada per una capa d'argamassa de calç d'entre 2 i 4 cm de potència, molt flonja i rica en sorra (u.e. 54). Aquesta capa cobria el rebliment dels carcanyols de la volta, format per terra molt sorrenca i lleugera, barrejada amb calç (u.e. 55). Era de consistència tova i polsosa, i de color marró grisós. Les característiques d'aquest sediment són diferents a les de l'estrat que rebleix els carcanyols de la volta excavada a l'estic C2A.1 (u.e. 4). Aquesta capa cobria la volta lleugerament rebaixada (u.e. 59), formada per un doblat de rajoles lligades probablement amb una barreja d'argamasses de calç, a la capa superior, i de guix a l'inferior. S'adossava als murs 56, 57 i 58, bastits amb carreus, que presenten una amplària major que la de les parets de la dependència.

4.3. Conclusions

Les conclusions que es poden extreure d'aquesta seqüència són molt parcials, a causa de les petites dimensions de la cala realitzada, plantejada amb la inalitat de ser un sondeig estratigràfic i no pas d'aportar llum a la totalitat dels aspectes cronològics i funcionals d'aquesta estança:

1. El sondeig ha permès datar la construcció de la volta, sobre la qual recolzava el paviment de l'àmbit. L'aparició de ceràmica blava de Barcelona al rebliment dels carcanyols de la volta permet associar la seva construcció a la data del 1550, coneguda a través de la documentació escrita. Aquest rebliment proporciona una datació anterior a la de la construcció de la volta de l'àmbit C2A-1, que va aportar un conjunt del segon o tercer decenni del segle XVII.
2. Al sector excavat no s'ha documentat cap mena de reparació en aquesta preparació, per la qual cosa es pot suposar que en aquest indret es conservava el paviment original de l'estança. Malauradament, el cim d'aquesta capa es trobava molt erosionat i no es van poder documentar les empremtes de les peces que l'havien format i conèixer-ne la tipologia. Tot sembla indicar que amb les obres de 1897 es van conservar a la planta noble del castell la majoria de sòls existents, a excepció del recinte de la torre T2-1, en la qual es va substituir el paviment per un enrajolat hidràulic, i de les reparacions dutes a terme per substituir les peces més deteriorades, o associades amb les noves compartimentacions que es van realitzar.
3. El paviment, format per rajoles envernissades, va ser col·locat per l'escola taller. Amb la formació d'aquest terra es va arrencar el paviment original de l'estança, del qual només coneixem la preparació formada per una capa d'argamassa de calç.

5. L'excavació al sector E5-0

5.1. Descripció

Aquesta zona està situada a la planta baixa de l'ala de migdia del castell i compren la torre cantonera de planta semicircular a la base, un badalot d'escalas de planta gairebé quadrada de prop d'1'50 m de costat i una dependència de planta rectangular, de 8'85 m de llargària per 4'2 m d'amplària (CA2-0), situada a sota de l'àmbit CA2-1. Aquesta dependència limita, a tramuntana, amb el pati del castell i amb el sota escala de la graonada que accedeix a la sala noble; a ponent, amb un celler i amb l'escala que accedeix a les plantes superiors; a migdia, hi ha una de les façanes exteriors del castell que donen als patis nord i oest de l'església; i a llevant, limita amb el pati oest de l'església. L'angle sud-est és solidari de la torre circular, amb la qual forma un espai unitari.

S'hi accedeix a aquest àmbit a través d'una porta rematada per un arc carpanell format per peces de pedra calcària, que dona al pati d'armes del castell. No es tracta de la porta original, que se situava més cap a llevant i era coronada per un arc de mig punt format per dovelles de pedra sorrenca de color vermell. La forma d'aquesta porta la coneixem parcialment, per la part que dona al pati, gràcies a la pèrdua fortuïta d'una part de l'arrebossat actual de la paret, que la deixa entreveure.

Als peus de la torre s'obre un passadís de 3'65 m de llargària i 0'90 m d'amplària, a l'interior del qual hi havia una escala de traçat rectilini, que enllaçava amb una altra de cargol. Aquesta comunicació connecta el pati situat a ponent de l'església amb la primera planta del castell; concretament surt al replà de la graonada, situat davant de la porta de la sala noble. A més, hi havia

una porta intermèdia, que es trobava tapiada en el moment d'iniciar les nostres recerques, que donava a l'àmbit C2A-0.

El traçat del passadís (E5-0) reproduïx la curvatura externa de la torre i té una planta en forma de sector de cercle. Probablement, amb la construcció del cos B es va regularitzar el talús, amb l'adossament d'una nova paret, que és la que delimita a llevant aquest corredor. El reguixament es va fer amb una maçoneria molt irregular i barroera, de pedres lligades amb argamassa de calç. Per a la construcció del passadís es va retallar el mur de llevant del castell, corresponent al cos A, i la paret de ponent, que forma part del cos B, es va obrar de nou. Aquest espai estava cobert amb una volta de rajols rebaixada. Tant les parets com el sostre, estan molt deteriorats per efecte de l'erosió eòlica i de les humitats, i s'ha perdut gairebé del tot el revestiment, que era format per una capa d'argamassa de calç d'entre 1 i 3 cm de gruix. També moltes de les rajoles de la volta han perdut bona part de la massa i en alguns indrets és visible la capa superior del doblat. La porta que dona al pati va ser tapiada, l'any 1996, en el decurs de la intervenció del nostre Servei a l'àrea de l'església, amb un muret de maons calats.

5.2. Desenvolupament dels treballs

El badalot de la escala helicoidal estava delimitat a ponent pel mur 101 i a migdia pel 110. Es tractava de sengles envans formats per dues fulles de maons col·locats de cantell. Al bell mig de la paret 101, hi havia una porta de 1'72 m d'alçària i 0'72 m d'amplària, que tenia el llindar 93 cm per sobre del paviment actual de l'àmbit C2A-0, i per l'interior s'hi adossaven els graons de l'escala de cargol, sense formar cap mena de replà, per la qual cosa el marxapeu era escalonat. Encara es conservaven al muntant de tramuntana les frontisses de la porta, i al de migjorn, hi havia una fractura que se'n podia associar amb el pany. Aquest accés es va trobar tapiat amb un muret de maons

de 29'5 cm, per 14'5 cm, per 4'5 cm, col·locats de pla. Aquest pany a l'interior de l'escala sobresortia de la paret i no presentava cap mena d'arrebossat.

El badalot estava emblanquinat per l'interior amb dues capes d'enlluït de color blanquinós, fetes amb guix, i per l'exterior amb tres capes, dues de guix, una de blanca i l'altra de color rosat, i als indrets on aquestes capes s'havien perdut s'hi va col·locar un revestiment de ciment pòrtland. Exclusivament a l'exterior, per sobre d'aquestes capes hi havia una pel·lícula de pintura plàstica de color blanc que també es trobava a la resta de la dependència C2A-0.

El tram d'escala afectat per l'excavació va ser el situat entre l'accés del pati de ponent de l'església i la porta paredada que comunicava amb la dependència C2A-0. Estava format per 7 graons i l'inferior feia una mena de replà de 90 cm. No s'iniciava a tocar de la porta, sinó que entre la porta del pati i el primer graó hi havia un tram d'1'40 m, en el qual el terra era format per una capa d'argila piconada (u.e. 114). Les petges (u.e. 104) tenien 30 cm d'amplària i eren formades per maons de 30 cm, per 14 cm, per 4 cm, col·locats de llarg i lligats amb ciment; les contrapetges tenien una alçària d'entre 22 i 25 cm i eren recobertes per una capa de morter de ciment.

Per sota d'aquestes petges, col·locades en època molt recent, tenint en compte el material de cohesió utilitzat, va aparèixer l'escala original (u.e. 105). Era de rajols prims lligats amb gran abundor d'argamassa de calç. Les peces amidaven 29'5 cm, per 14'5/15 cm per 1'5/2 cm. A les petges, els rajols s'havien col·locat de llarg, i al gruix del graó, de llarg i de través. La contrapetja presentava un revestiment molt prim d'argamassa de calç que es trobava molt perdut. L'eix central de l'escala de cargol era helicoïdal, amb un nucli de maons prims col·locats de costat i arrebossat amb una capa de guix, i estava resseguit per una motllura espiriforme acanalada.

El pendent de l'escala era format per un rebliment de pedres irregulars de mida mitjana i gran lligades amb una gran abundor d'argamassa de calç molt consistent (u.e. 106). Al primer tram, de traçat rectilini, aquest rebliment recolzava directament sobre la roca natural, que havia estat parcialment retallada per la torre, però en arribar a l'escala de cargol, aquest estrat formava una mena de volta molt irregular, que deixava un sota escala buit i inaccessible.

Durant els treballs de recerca es van desmuntar els graons corresponents a la part rectilínia de l'escala i es va excavar parcialment el rebliment situat dessota. A la part circular de l'escala només es va fer un sondeig a les petjes dels graons fins arribar-ne al traçat primigeni.

5.3. Conclusions

Les unitats estratigràfiques exhumades, que com hem vist estaven relacionades amb el procés constructiu de les estructures documentades i no hi abraçaven sediments acumulats per l'ús, no van proporcionar materials arqueològics que permetin establir la datació absoluta de les fases documentades, per la qual cosa caldrà recolzar la interpretació exclusivament en la posició física dels diferents elements i en les característiques dels materials utilitzats a la construcció. D'aquesta manera podem establir tres fases:

1. La formació de la escala, va ser solidària de la construcció del cos B del castell, bastit cap al 1734. Permetia l'accés a la façana principal de l'església des de la primera planta del castell. A més, com hem vist, hi havia una porta intermèdia, que comunicava amb una dependència secundària de la planta baixa del castell. Per bastir aquest element es va retallar el talús que presenta a la base la torre aixecada el 1590 i es va formar un passadís a la planta baixa de l'obra nova. L'espai va ser cobert amb una volta rebaixada feta amb rajols. Aquesta escala estava formada

per dos trams diferenciats però solidaris. El primer, inscrit a l'interior de un passadís de planta curvilínia, condicionat per la presència de la torre circular al seu costat, i el segon, de traçat helicoidal, col·locat dins d'un badalot quadrat.

2. La comunicació amb la planta baixa, probablement va ser paredada durant les reformes fetes el 1897, tenint en compte que en aquest pany es van utilitzar maons lligats amb morter de calç i que no presentava cap mena d'enlluït per l'interior. Cal dir que per l'exterior, aquest paredat va ser recobert en època molt recent amb una capa de ciment.

3. La darrera fase documentada correspon al doblat de les petjes originals de la escala, mitjançant l'afegit d'una filada de maons col·locats de pla. El desmuntatge d'aquestes peces va permetre veure el mal estat de conservació dels graons anteriors, que havien estat formats amb maons de bona qualitat però prims, molts dels quals es trobaven fragmentats o perduts. Aquesta reforma, probablement, va ser realitzada per l'escola taller que va tenir la seu al castell durant la dècada dels 90. La darrera intervenció anterior a la nostra recerca va ser el paredat de la porta que dóna al pati de ponent de l'església, que data de 1996.

6. L'excavació del pati P1-0

6.1. Descripció

El pati principal del castell és un espai de planta gairebé quadrada de 12'5 m d'amplària i 12'1 m de llargària. Les diferents edificacions que conformen el recinte militar, s'articulen al voltant d'aquest espai a cel obert, a excepció del costat de ponent, on està tancat per un mur, que és continuació de les façanes exteriors de la construcció. Les parets interiors estan arrebossades de color vermellós i decorades amb un carreuat traçat en color blanquinós, la qual cosa dificulta el reconeixement de la fàbrica dels paraments, que només és visible als indrets on s'ha produït la pèrdua d'aquest acabat com a conseqüència de les humitats. Aquesta decoració data de les reformes dutes a terme a les darreries del segle XIX, si bé en recuperava l'original del cos A, que data del segle XVII. Les parets de les ales est, sud i oest van ser bastides amb carreus de marès i les juntes més àmples van ser emplenades amb material constructiu ceràmic, per regularitzar les filades. A la paret del costat oest es combinen els carreus de marès amb pedres calcàries irregulars, i en la seva formació es van utilitzar també maons prims i rajols amb major profusió que a la resta de les façanes. Aquesta paret va ser bastida el 1695, segons la data que apareix inscrita en la clau de l'arc de la porta d'entrada al pati, i va ser remuntada el 1897 amb una fàbrica de maons, dotada de merlets, amb un matacà que protegeix l'accés al recinte.

Cal afegir que a la façana de l'ala de tramuntana es documenten refeccions importants, realitzades amb fàbrica de maó. Aquestes obres es van dur a terme probablement a inicis del segle XIX, amb motiu de la reconversió d'aquest sector en premsa i celler, que van dotar a la construcció defensiva dels elements i accessos necessaris per a la producció vitivinícola, la qual a partir d'aquell moment, es va convertir en l'activitat principal desenvolupada al castell.

A cada ala del pati construïda hi ha dues portes que comuniquen amb les diferents dependències del castell. Al mur de migdia, un accés de grans dimensions dona pas a una dependència agropecuària, en la qual es conserva la base d'una premsa i dues escales, situades en els extrems que condueixen a la rectoria i a les plantes superiors del castell respectivament. L'altra porta oberta més cap al sud, comunica amb l'àmbit CA2-0 descrit més amunt. Al mur de ponent, un gran arc aixopluga la graonada principal que accedeix a la sala noble del castell i, al costat d'aquesta porta, n'hi ha una altra de dimensions més reduïdes que donava als estables. Al mur de tramuntana, hi ha dues portes, l'occidental comunica amb una caixa d'escala, la sala de la premsa, el celler i altres dependències agrícoles situades a la planta baixa. L'oriental d'aquesta façana, situada en una cota enlairada i permet l'accés als cups.

6.2. Desenvolupament dels treballs

La primera tasca que es va fer al recinte del pati va ser el desmuntatge d'una sèrie de parterres que havien estat col·locats pel mòdul de jardineria de l'escola taller, que estava instal·lat a la dependència CA2-0 fins a l'inici de la campanya d'excavacions de la qual és objecte aquesta memòria. La vegetació la completaven una acàcia plantada a tramuntana, que va ser talada perquè malmetia la façana de l'edifici i impossibilitava la col·locació de la grua de l'obra, i una palmera, situada a l'angle nord-oest, que encara roman al seu lloc, a l'espera del trasplantament.

A la meitat de migdia del pati es conservava una pavimentació formada majoritàriament per cairons de diferents tipus, fruit de diverses reparacions, mentre que a la meitat de tramuntana, els paviments eren formats per la roca natural, argila o capes de morter de ciment col·locades per regularitzar-ne la superfície (u.e. 14, 67, 70). També, davant de les portes de ponent i tramuntana, hi havien sengles rampes de formigó per salvar el desnivell existent entre el pati i el marxapeu.

Aquest diferent grau d'erosió dels sòls, documentat ja a les fotografies conservades de les darreries del segle XIX, palesa les diferents activitats desenvolupades a les tres ales del castell. D'aquesta manera, als sectors dedicats a les activitats artesanals, o bé la pavimentació original (u. e. 9) va desaparèixer completament, com succeeix a la meitat de llevant, on estaven instal·lades les premses i els cups, o bé va ser substituïda per un altre sòl (u. e. 8), com es pot veure al quadrant de tramuntana de la meitat de llevant, que dona pas a la sala on està instal·lada una premsa de dimensions més reduïdes. Contràriament, en el sector més proper a la part residencial el paviment original es conservava amb algunes reparacions (u. e. 10).

Aquest paviment original (u.e. 9) era format per cairons de 14 cm de costat i entre 5 i 5'5 cm de gruix, caracteritzats pel color vermellós de l'argila i per presentar la superfície lleugerament bombada per efecte de l'erosió, i estava col·locat en diagonal en relació als eixos del pati. Tenia com a preparació una capa d'argamassa de calç d'entre 3 i 5 cm de potència, d'escassa consistència. Per sota, va aparèixer l'estrat 19, una capa d'argila de color vermellós, d'entre 3 i 8 cm de potència, bastant compacta, col·locada en el moment de formar el paviment, per tal de regularitzar el terreny natural i generar un lleuger pendent cap a ponent.

A l'est, a partir del brancal 21, es va documentar la reparació 8, formada per cairons d'entre 13 i 13'4 cm de costat i 6 cm de gruix, de color marró-groguenc,

molt ben cuits i més durs que els que conformaven del paviment 9. Moltes de les peces es caracteritzaven per tenir dues impressions paral·leles realitzades amb el dit, que dividien els cairons en tres parts de la mateixa amplària, encara que d'altres eren totalment llises, però presentaven les mateixes característiques de color i duresa. A part d'aquests trets taxonòmics, el primer que cridava l'atenció era la disposició de les peces d'aquesta reparació, que havien estat ordenades seguint els eixos del pati. La superfície també presentava un pendent suau cap a llevant; ara bé, era més irregular que en el cas del paviment 9, probablement a causa que en aquest cas la roca natural es trobava més fonda i la feble consistència dels rebliments sobre els quals s'assentava n'havia provocat l'ondulat. A aquestes deformacions també havien contribuït les arrels de les diferents plantes col·locades per l'escola taller.

Les peces ceràmiques estaven lligades amb argamassa de calç (u.e. 12), que recolzava sobre una preparació argilosa de color marronós (u.e. 13), amb la qual es va regularitzar la superfície de la roca i els desnivells dels estrats preexistents.

Al terç occidental es va documentar una reparació de planta triangular (u.e. 10), que havia estat realitzada amb maons de 4 cm de gruix, retallats de manera poc acurada, per donar-li una aparença similar a la resta de l'encaironat. En aquesta refecció no es va utilitzar cap peça sencera. Les peces van ser lligades amb una capa d'argamassa de calç (u.e. 17) de 10 cm de potència, que recolzava directament sobre la roca natural (u.e. 49).

Una altra reparació (u.e. 11) se situava a tocar del mur de migdia i coincidia amb la porta occidental d'aquesta façana. Aquesta reparació havia estat feta amb cairons del mateix tipus dels que conformen la reparació u.e. 8, situada en el quadrant sud-oest, però respectant la disposició diagonal del paviment original. La situació d'aquesta reparació és molt il·lustrativa i cal posar-la en

relació amb el canvi d'emplaçament de la porta d'entrada a l'àmbit C2A-0, delimitada pels brancals 22 i 23.

Per sobre d'aquesta reparació i del paviment 9, recolzava l'estructura 16, adossada a la paret 15. Estava formada per 3 graons de pedra que conduïen a una plataforma superior d'1'60 m de llargària i 0'75 m d'amplària.

Desconeixem el detall de la fàbrica d'aquest element, ja que l'enlluït, de color vermellós que simula un parament de carreus, es conserva en bon estat. La seva funció era servir d'estrep per a la munta de les cavalleries.

Per sota de la preparació d'aquests paviments es va documentar una canalització (u.e. 42), traçada en direcció est-oest, que té l'origen a l'ala de migdia del pati, surt per sota del marxapeu de la porta delimitada pels brancals 22 i 23 i condueix cap a l'exterior del pati a través de la porta situada al mur de llevant. Versemblantment, aquesta estructura és la continuació de la canalització documentada al sondeig CA2-0. Té 17 cm d'amplària i 14 cm d'alçària i està formada per una base de maons col·locats de pla i de través, sobre els quals recolzen les parets laterals, bastides amb una filada de maons col·locats de cantell. Estava encabida en una rasa, d'amplària irregular, tallada al terreny natural. La coberta era doble: la inferior, formada per una capa de maons també col·locats de través, i la superior, per pedres irregulars de mida gran lligades amb gran abundor d'argamassa de calç. El rebliment, que omplia l'interior d'aquesta estructura, era format per terra orgànica de color gris (u.e. 44), que tenia barrejats petits fragments de terrissa, ferro i ós i que per les seves característiques sembla que es va formar amb l'ús de la canalització.

Enfront de la porta delimitada pels brancals 20 i 21, hi havia un registre amb parets de maons que delimitaven un forat de planta quadrada, de 17 cm de costat, que sobresortia 15 cm del cim de la canalització. Malauradament, la

coberta d'aquest element no s'ha conservat, però de ben segur estaria anivellada amb el paviment.

Sobre la roca natural situada al davant de la porta que comunica amb l'àmbit CA1-0, es va documentar una empremta d'argamassa de calç, de direcció est-oest, alineada amb els eixos del pati. Estava situada a l'interior d'una rasa discontinua d'entre 1 i 2 cm de fondària, a vegades poc identificable per les irregularitats de la roca calcària. Tenia una amplària d'uns 30 cm i es difuminava en arribar al bell mig del pati. Cap a migdia, s'introduïa sota l'estança CA1-0, en un sector que roman pendent d'excavació. L'amplària i la posició d'aquest element fan suposar que podria correspondre a les restes d'una canalització inutilitzada probablement en fer la conducció 42, traçada en direcció est-oest, encabida a l'interior d'una rasa profunda.

A ponent, a prop del mur 24, sota la preparació del paviment 8, es va documentar el cim d'un mur format per pedres calcàries irregulars lligades amb argila (u.e. 46). Aquesta paret estava bastida en un indret on el terreny natural presenta una depressió i formava una mena de mur de contenció. Només tenia una cara vista, orientada a l'est. Estava conservada, amb discontinuïtats, en un traçat d'1'30 m i presentava dues filades. S'hi adossava un rebliment format per argila vermellosa, molt compacta, amb gran abundor de pedres de mida petita i mitjana (u.e. 47). L'excavació d'aquesta capa va ser parcial, ja que les banquetes de fundació dels murs d'època baixmedieval i moderna hi recolzaven.

Per sota, es va documentar un altre estrat, aquesta vegada format per argila de color marronós (u.e. 48), que presentava restes de cendres al cim. La situació i la morfologia d'aquesta capa fan pensar que es tractava del paviment intern d'una estança de la qual només coneixem un dels seus límits, constituït per la u.e. 46.

L'excavació d'aquestes capes va permetre documentar parcialment les banquetes de fundació de les parets 15 i 24. La primera (u.e. 25), estava formada per pedres irregulars, gairebé arrenclerades amb la perpendicular de la paret. Tenia entre 1 i 2 filades, segons els indrets, i recolzava sobre rebliments d'època ibèrica. La segona (u.e. 26) era de traçat irregular. A migdia, sobresortia uns 8 cm de la vertical del mur, mentre que a tramuntana, gairebé no es diferenciava de la resta del parament. Estava bastida amb carreus i també recolzava sobre rebliments d'època ibèrica.

A la meitat septentrional del pati no es conservava cap paviment original i el sòl era format per diferents capes situades a la mateixa cota. Hi havia reparacions de morter de ciment realitzades en època molt recent, estrats d'argila també de formació molt moderna i, fins i tot, la roca natural aflorava a diferents indrets. Per sota d'aquestes capes es van documentar una sèrie d'empremtes corresponents a canalitzacions o diferents xarxes de serveis. Al quadrant nord-occidental es van documentar dues rases. La primera (u.e. 32) tenia 5 cm d'amplària i 3 cm de fondària i tallava la roca natural. Havia estat realitzada amb un martell elèctric i, a l'interior, hi romania un cable de 380 V que havia subministrat l'energia a la maquinària de la fusteria de l'escola taller. Al costat, es va documentar l'empremta d'una canalització de desguàs (u.e. 33), traçada en direcció est-oest, de la qual es conservaven de manera molt escadusera alguns maons que havien format la base. El contacte d'aquesta estructura amb el mur de ponent del pati no va poder ser excavat, ja que hi era a sota d'un balcó que presentava, en el moment de l'excavació, greus problemes estàtics.

De l'ala de tramuntana del pati sortien tres canalitzacions. La situada més cap a ponent era de traçat molt irregular (u.e. 34). Tenia una amplària que oscil·lava entre els 5 i els 35 cm i la fondària aproximada era d'uns 5 cm. Aquesta rasa enllaçava amb la u.e. 32, i també havia estat tallada per l'escola taller per col·locar-hi la instal·lació elèctrica. S'introduïa a l'interior de l'edifici per sota del marxapeu de la porta i cap a tramuntana desapareixia en el punt on els

rebliments permetien el pas d'aquesta conducció elèctrica sense necessitat d'obrir la rasa.

A llevant d'aquesta fossa es va documentar una altra (u.e. 35), tallada a la roca natural. S'iniciava prop del brancal oriental de la porta d'accés a l'ala nord del castell i es dirigia cap a la porta d'entrada, descrivint una corva al bell mig del pati. L'amplària era d'entre 30 i 35 cm i la fondària assolía uns 30 cm. A l'interior es conservaven escassos vestigis d'una canalització, probablement semblant a la documentada a la meitat de migdia del pati (u.e. 42). Aquesta estructura de l'època moderna, va ser desmuntada i substituïda per una canonada de plom de 5 cm de diàmetre durant les reformes dutes a terme l'any 1897. Estava reblerta per l'estrat 45, format per argila de color beix barrejada amb pedres i runa.

Una altra canalització tenia l'origen a la sala de la premsa de l'ala de tramuntana del pati i conduïa cap a la porta d'entrada al castell. La caixa de la conducció estava encabida a l'interior d'una rasa i, atès el bon estat de conservació que presentava, no va ser excavada. Aquesta estructura conservava la totalitat de la coberta, formada per maons col·locats de través enrasats amb el cim de la roca natural. Entre el mur 24, que constitueix la façana de llevant del pati, hi havia 3 murets de 15 cm d'amplària, de finalitat desconeguda, formats per maons lligats amb argamassa de calç, col·locats a trencajunt. Aquestes parets eren equidistants i van ser escapçades en col·locar-hi a sobre, fa pocs anys, una zona enjardinada.

6.3. Conclusions

La recerca arqueològica realitzada al pati ha permès documentar les següents fases:

1. Les estructures més antigues corresponen a les restes d'una estança d'època ibèrica, situada a l'angle sud-est, de la qual només s'ha documentat una de les parets, conservada gràcies a què va ser bastida en una depressió del terreny natural i no va ser arrasada amb les obres dutes a terme a les èpoques medieval i moderna. L'estrat associat a aquesta construcció ha proporcionat un conjunt de ceràmiques datables de la segona meitat del segle III aC, entre les quals destaca un fragment de pàtera de la forma Lamboglia 26 del taller de *NIKIA*, una forma Lamb. 27 del taller de les petites estampilles, i diversos fragments del taller de Roses entre els quals se n'ha identificat un plat de la forma Lamb. 23.
2. La segona fase correspon a la construcció de les diferents ales que delimiten el pati a ponent, migdia i tramuntana. En dur a terme aquesta obra, es va retallar considerablement la roca natural, per tal d'anivellar el pati, la qual cosa va produir l'arrasament de les estructures ibèriques, romanes i altomedievals. Les parets bastides en aquell moment es van bastir directament sobre la roca natural en el sector de ponent del pati, mentre que a l'extrem de llevant es van recolzar sobre estrats preexistents, ja que l'orografia del promontori presenta en aquest indret un fort pendent cap al sud. Probablement, aquest fet va provocar una sèrie de greus patologies que van comportar fins i tot la caiguda de tota l'ala de llevant i que va ser substituïda pel mur que ens ha pervingut, bastit l'any 1695. Sobre la roca retallada es va col·locar una capa d'argila de color vermellós, que va servir de suport a un paviment de cairons col·locat en diagonal als eixos del pati. Aquesta preparació ha proporcionat un conjunt de material molt minso, en què destaca un petit fragment de fons de plat de ceràmica blava catalana, decorat amb una fulla, probablement d'heura, que té la tija emmarcada per dos puntets. Aquesta decoració permet datar la peça entre 1570 i 1600 i proporciona el *terminus post quem* del paviment, el qual, a la llum d'aquesta troballa, podem suposar que va ser col·locat al final del procés de construcció del

cos A del castell. Aquestes obres es van iniciar cap al 1550 i, per la documentació, sabem que l'any 1584 estaven enllestides. En aquell moment també es va fer, per sota del paviment, una canalització de maons lligats amb argamassa, que tenia la coberta protegida per un rengle de pedres irregulars. Tal vegada, la canalització simètrica situada a la meitat de llevant del pati, també es va col·locar durant aquesta fase, però, en haver estat substituïda a les darreries del segle XIX per una canonada de plom i no conservar-se a sobre el paviment original, no ha proporcionat elements de datació fiables. L'excavació de l'extrem de llevant de l'interior de l'ala de tramuntana del castell podria aportar dades per datar-la, ja que en aquest indret se situa l'origen de la conducció, si bé aquesta zona va ser molt alterada al segle XIX amb la col·locació d'unes premses de vi.

3. La tercera fase correspon a la formació del mur de tancament del pati pel costat oriental, com a conseqüència de la caiguda d'un ala del cos A del castell. Aquesta paret va ser bastida amb carreus de marés vermellós reaprofitats de la construcció amortitzada, que fins i tot es van utilitzar també per bastir-ne els fonaments. Al bell mig del mur, es va col·locar una portada treballada amb pedra calcària, rematada per un arc de mig punt adovellat, a la clau del qual hi figura la data de 1695.
4. A la quarta fase corresponen una sèrie de reparacions del paviment de cairons, realitzades amb peces similars, però més gruixudes i de color beix marronós. Aquestes refeccions es localitzen a tocar de les portes de l'ala meridional i afecten també el quadrant nord-est del pati. L'anàlisi de les façanes, malgrat que conserven bona part de l'arrebossat, permet establir una diacronia entre les portes i les parets, ja que els brancals i les llindes de les entrades van ser lligats a la maçoneria de les parets mitjançant maons prims. La preparació del paviment ha proporcionat una sèrie de fragments de ceràmica blava catalana residual, entre els quals

destaquen plats de Poblet i escudelles amb cercles concèntrics amb el motiu de la figueta, i són el fòssil director els plats de ceràmica vidriada melada decorada en groc, que proporcionen una cronologia de la primera meitat del segle XVIII. Si considerem que aquestes reparacions del sòl s'han documentat majoritàriament a tocar dels brancals; que el traçat de les escales d'accés a la planta pis del cos B va inutilitzar la porta original que permetia la comunicació entre el pati i la dependència C2A-0, situada a l'ala de migdia del castell; i que és palesa una unitat estilística de totes les portes del pati,⁷ aquesta remodelació deu ser coetània de la construcció del cos B del castell, datada per la documentació de l'any 1734, la qual cosa s'adiu amb la cronologia que proporciona el registre arqueològic.

5. La reforma de 1897 va suposar la remunta de les façanes amb la col·locació de merlets; la porta d'entrada al pati va ser protegida per un matacà i sobre el mur de tramuntana es va col·locar un pas de ronda. Algunes finestres que donen al pati van ser remodelades amb la col·locació de mainells, arcuacions neogòtiques i una balconada amb tribuna de pedra artificial. Les façanes van ser arrebossades i pintades amb una retícula que imita carreus. A la meitat de tramuntana, probablement aleshores ja havia desaparegut el paviment de cairons, potser pel fet que a l'interior d'aquesta ala de l'edifici s'havien instal·lat els cups i les premses de vi, cosa que havia malmès les peces ceràmiques sotmeses a un ús més intens. Un sector del paviment, situat al peu de la graonada principal, va ser refet amb maons retallats de manera mimètica als cairons, mentre que a la resta de les parts perdudes el terra va ser la roca natural o bé una capa d'argila piconada. Probablement llavors es va col·locar l'estrep adossat al mur de migdia. També es va desmuntar la canalització situada a la meitat de tramuntana i s'hi va encabir a la rasa un tub de plom.

⁷ A excepció de la situada al mur de tramuntana, datada de 1695.

6. La darrera fase correspon a la instal·lació, al recinte del castell, de les dependències de l'escola taller a partir de 1988. El pati es va convertir aleshores en lloc de pràctiques del mòdul de jardineria, que va col·locar algunes plantes a tocar de la paret de llevant. Es van formar dues rampes de ciment, una a tocar de la porta de l'ala de ponent, per a la instal·lació de les màquines del mòdul de fusteria, i l'altra a l'ala de tramuntana, per salvar el desnivell existent entre el marxapeu de la porta i el pati, on fins aleshores hi havia un graó de pedra exempt. També es van fer dues rases per a la conducció d'una línia elèctrica. Per últim, cal assenyalar que es van fer un seguit de petites reparacions al paviment del pati, amb clapes de ciment col·locades directament sobre l'argila, que en cap cas van formar una superfície homogènia ni regular.

7. Excavacions realitzades a les estances de la primera planta del cos B del castell

7.1. El sondeig realitzat a l'angle nord-est del paviment de la sala noble

7.1.1. Descripció

Una altra intervenció, de mides molt reduïdes, va afectar el paviment de la sala noble del castell. Aquesta actuació no estava relacionada amb la porta esmentada, sinó que tenia per objectiu determinar la cronologia d'una reparació que afectava el sòl, d'aquest àmbit i que recorria tot el perímetre de l'estança. La reparació havia estat feta amb rajols de 30 cm per 15 cm disposats a la mescla. Les peces eren del mateix tipus que les que formaven el paviment de l'estança i havien estat col·locades amb la mateixa distribució, però presentaven com a criteri de distinció una coloració diferent i tenien la superfície menys erosionada. En aquest indret es va fer un sondeig de 30 cm per 40 cm, situat a l'angle nord-oest de l'estança, a tocar de l'aresta d'un dels plafons de rajoles de mostra (C5) que decoren el paviment.

7.1.2. Desenvolupament dels treballs

En aquest indret, sota el paviment de rajols va aparèixer la preparació realitzada amb argamassa de calç de consistència tova. Aquesta capa estava destinada a lligar les peces. Per sota hi havia un estrat de regularització realitzat amb una argamassa molt pobre que tenia uns 10 cm de potència i que recolzava sobre una capa més compacta, probablement l'extradós de la volta, encara que aquest extrem no es va poder comprovar a causa de les reduïdes dimensions de la cala i del mal estat del medalló de rajoles de mostra, que

precisava d'una consolidació per poder continuar-hi les recerques, ja que es trobava completament esmicolat.

7.1.3. Conclusions

Dins de la preparació van aparèixer dos fragments d'un plat de pisa blanca decorat amb dues bandes primes de color blau, que pertany a una producció característica de les darreries del segle XIX o de començament del segle XX. Si tenim en compte la disposició d'aquesta reparació, adossada a les parets de la sala, la seva col·locació es pot associar a la instal·lació del banc de línies neogòtiques que recorria el perímetre del saló, per la qual cosa es pot datar de l'època de les reformes que van tenir lloc l'any 1897.

7.2. Altres tasques de recerca realitzades a la primera planta del castell

7.2.1. Desmuntatge dels paviments moderns de les sales *xinesa*, de *confiança* i de l'estança decorada amb *grafits*⁸

Durant aquesta campanya també es van desmuntar els paviments de rajoles situats a les sales *xinesa*, *de confiança* i a l'estança decorada amb grafits. En el moment de començar els treballs, aquests àmbits compartien un paviment de color blanc grisós format per peces ceràmiques de 30 cm de costat, que havia estat col·locat durant el període d'estada de l'escola taller a la planta noble del castell (1988-1992). Aquest paviment s'havia lligat amb ciment-cola a una solera d'entre 0'5 i 1 cm de gruix de ciment pòrtland.

⁸ S'ha donat aquesta denominació a l'àmbit situat a ponent de la *sala xinesa*, perquè presenta les parets totalment pintades amb els grafits típics dels moviments *hip hop* i *skate* realitzats amb aerosols.

Sota aquesta capa van aparèixer els paviments originals d'aquests àmbits. En els de migdia era format per cairons de 20 cm de costat col·locats de punta, on no es palesava cap mena de reparació; i es trobaven en molt bon estat de conservació, malgrat que va ser difícil d'extreure la solera de ciment, que hi estava fortament adherida.

A l'estança decorada amb grafit, sota el paviment de rajoles de 30 cm de costat, hi havia un sòl de rajols de 30 cm per 15 cm col·locats a la mescla. En aquest àmbit es van documentar dos tipus de reparacions, realitzades també amb rajols de 30 x 15. La primera ocupava gairebé la totalitat del terç meridional de l'estança, i estava feta amb peces senceres. En un sector, prop de la porta de comunicació d'aquest àmbit amb la *sala de confiança*, aquesta reparació s'adaptava a una altra, realitzada en part amb peces senceres i en part amb peces trencades, que permetien delimitar la planta i el perímetre d'un plafó que va existir en aquest lloc, fet probablement amb rajoles de mostra. Una altra reparació del mateix tipus es va documentar a tocar de la porta de comunicació amb la *sala d'esgrima*, i també coincideix amb el lloc teòric que deuria ocupar un altre plafó decoratiu.

Cal assenyalar, també, que en aquestes tres sales, a la zona ocupada per les portes, hi havia un llindar de pedra calcària, al qual s'adossaven els diferents sòls documentats.

7.2.2. Documentació planimètrica dels paviments de la primera planta del cos B

Els treballs d'excavació es van complementar amb la documentació planimètrica dels paviments de la primera planta del castell. A la sala noble es van dibuixar, a escala 1:1, cadascun dels 15 plafons decoratius que posseeix, ja que si bé estaven fets amb un sol tipus de rajola, la manera d'estar

col·locades les peces permetia distingir composicions diferents en cada cas. També es va fer una planta a escala 1:20 de la resta de la pavimentació de l'estança, en què es van assenyalar-hi cadascuna de les reparacions documentades i la situació dels plafons.

A la *sala d'esgrima* també es va fer una planta a escala 1:1 dels dos plafons que encara conservaven rajoles decorades. En aquest cas, els motius els formaven tres rajoles tipus, dues de destinades a la sanefa i una altra que formava el motiu central. En aquest cas, no sabem si el medalló va adoptar diferents esquemes compositius, ja que només se n'ha conservat un de sencer, i la resta, de fragments decorats que han arribat fins a nosaltres corresponen a la sanefa. En aquesta estança, el plafó central era de mides més grans els altres i estava format només per una sanefa que emmarcava rajoles bordes de 30 cm per 15 cm. És interessant destacar també que la compartimentació actual recolza sobre aquest paviment i que no respectava la distribució original dels motius decoratius, la qual cosa fa que alguns envans trepitgin les rajoles decorades o reparacions realitzades d'antuvi.

Així doncs, ambdós espais posseïen una distribució similar dels paviments, formats per rajols i plafons de rajoles, els vèrtex dels quals estaven lligats mitjançant una filada de rajoles decorades, col·locades diagonalment en relació als eixos de les estances.

La documentació planimètrica ha permès reinterpretar les estances situades a ponent de la sala noble com a un gran espai, de planta gairebé quadrada, que presentava un caire semblant al saló principal. D'aquesta manera, el medalló central se situa a l'eix de la porta de comunicació amb la sala noble i també se situava al bell mig de dues portes (una d'elles encara no coneguda),⁹ que comunicaven els cossos A i B a través de les dependències ocupades pel

⁹ Vid. *Supra* l'excavació de l'àmbit CA5-1

menjador i per l'espai anomenat CA5-1. Una d'aquestes portes està ocupada actualment per l'aparador del menjador i va ser inutilitzada amb la construcció del badalot de les escales E6. L'altra porta es va transformar amb les remodelacions en un armari encastrat en el gruix de la paret.

Pel que fa a les diferents reparacions documentades, pertanyen a un mínim de tres moments cronològics diferents, si bé, en estar fetes amb rajoles de característiques gairebé idèntiques a les de la pavimentació original, només la seva posició en relació a les estructures conegudes permet establir-ne la diacronia. L'excavació podria proporcionar datacions absolutes, si bé, en tractar-se d'estrats constructius, és difícil que la recerca arqueològica aportï elements de cultura material que s'hi associïn.

Un primer tipus de reparació afecta bàsicament els plafons decorats; en aquest cas, es van substituir les rajoles perdudes per rajols, bé sencers bé retallats per adaptar-se a l'esquema compositiu i no afectar la resta de la pavimentació. Aquest procediment es va realitzar només en el cas de la pèrdua total d'alguna de les rajoles decorades, ja que en el cas de fragmentació o de desaparició de la decoració per l'ús, les peces deteriorades van romandre *in situ*. Només al plafó 4 A de la sala noble es documenta la utilització de peces decorades en una reparació. En aquest cas, es van utilitzar quatre del tipus de les que conformen el medalló dels plafons de la sala d'*esgrima*. Aquestes reparacions sospitem que no corresponen a un mateix moment, sinó que s'anirien succeint a mesura que els plafons es malmetien i van afectar quasi exclusivament els sectors ocupats per les rajoles decorades, molt més toves i fràgils que no pas les bordes.¹⁰

¹⁰ Cal tenir en compte que moltes peces han perdut la decoració i el vidriat i que gairebé totes estan esmicolades en petits fragments, que es conserven gràcies a la cohesió que proporciona el fet d'estar inserides dins el paviment, ja que l'argamassa que les lliga està totalment degradada.

Un segon tipus de reparació abasta superfícies més extenses i es pot relacionar amb les obres que van tenir lloc l'any 1897. Es troba tant en les zones ocupades pels plafons, com en les pavimentades amb rajols. La més evident, que ja ha estat esmentada, afecta tot el perímetre de la sala noble i està relacionada amb la col·locació dels bancs de fusta adossats a les parets. Una altra se situa al corredor que uneix aquesta sala amb la de *esgrima* (Pa2-1) i n'afecta la meitat meridional d'aquest espai. Aquesta reparació es localitza també a la dependència situada a ponent d'aquest corredor (sala dels grafitos). Sota l'escala que comunica aquesta planta amb les superiors (E6-1) també hi ha una reparació que podria relacionar-se amb aquestes transformacions. D'altres de més difícil adscripció abasten superfícies petites al bell mig de les estances. Totes aquestes refeccions van ser fetes amb rajols de 30 cm per 15 cm lligats amb morter de calç, per tal de substituir les peces malmeses durant les obres.

El darrer tipus de reparació identificat es caracteritza per tenir les peces lligades amb ciment i per la poca cura en la col·locació dels rajols, alguns dels quals no segueixen la distribució original, com per exemple succeeix a tocar de la paret de tramuntana de la *sala d'esgrima*, on es van ordenar seguint els eixos de l'estança, o com en alguns dels plafons decorats de la sala noble, que sobresurten lleugerament del nivell del sòl. Aquesta actuació abasta àrees molt reduïdes i substitueix peces dels plafons i de la resta de la pavimentació. Probablement, va ser duta a terme per l'escola taller.

8.1. L'excavació a l'exterior del recinte fortificat entre les torres T3 i T4

8.2. Descripció

Com hem vist al començament, el conjunt del castell de Castelldefels es troba dins un recinte emmurallat, amb un perímetre de forma triangular, amb la porta d'ingrés al vèrtex de tramuntana. Una gran part d'aquest recinte es va bastir el 1897, però, a la banda de llevant, enllaça amb el mur perifèric del cos A del castell, aixecat cap al 1550, limitat per la torre T3, a tramuntana, i la torre T4, a migdia.

Aquestes dues torres, actualment estan escapçades i cobertes de vegetació i, a sobre de T3, hi ha els lavabos que s'utilitzen ara al recinte. Per tant, per observar les torres i el pany de paret que flanquegen s'ha d'accedir pel camí que voreja el perímetre fortificat del castell, al qual s'hi accedeix per diversos punts, ja sigui des del parc del castell o per un camí que s'inicia a llevant de la porta principal del recinte.

La zona de la intervenció arqueològica, motivada pel procés d'instal·lació de la torre grua al pati del castell, estava situada entre les torres T3 i T4, fora del recinte emmurallat, a ponent del nucli principal. Aquesta zona presenta terrasses artificials que modifiquen el vessant del turó.

8.3. Desenvolupament dels treballs

En l'indret descrit es van obrir dues cales perpendiculars al recinte fortificat i paral·leles a les torres. La primera (cala I) estava situada a 2'95 metres de T4 i s'adossava a la muralla. La segona (cala II) es va realitzar a 5'90 metres de T3 i no va arribar a tocar les estructures defensives, sinó que es va aturar a

2'10 m de la muralla. Totes dues es van excavar fins al nivell del camí, sense esgotar la seqüència arqueològica.

Cala I

Aquesta cala s'ha realitzada a 2'95 m de T3, tenia una amplada de 1'40 metres i una llargària de 3'80 metres, des del camí fins a la muralla, en direcció est-oest. S'hi van identificar dos nivells superficials u.e. 1 i 2, el primer format bàsicament per humus, i el segon per una terra de color marronós. Ambdues capes van donar materials recents. Aquests estrats cobrien la capa 101, que presentava un fort pendent en direcció est-oest. Es tractava d'un estrat tou i blanquinós format per runa (teula, rajola, argamassa...). Dessota hi havia una bossada d'argila de tonalitat marronosa (u.e. 102), que no s'adossava a la muralla i que cobria l'estrat 104, format per una capa d'entre 3 cm i 4 cm de gruix de morter de calç. Es podria tractar d'un paviment, tot i que l'escassa extensió del sondeig va impedir comprovar que no fos més que una taca de calç, producte d'algun abocament. Per últim, s'hi va documentar un nivell d'argila vermella (u.e. 103) molt compacta, amb alguns fragments ceràmics i nòduls de calç, que cobria la banquetta de fonamentació de la muralla.

Cala II

Es va realitzar a 5'90 metres de la torre quatre (T4), tenia una amplària d'1'75 m i una llargària de 2'20 m i no arribava a tocar a la muralla. Sota l'estrat 1 va aparèixer la capa 108, molt potent i formada per runa amb gran abundor de morter de calç i alguns fragments ceràmics. Aquest estrat presentava les mateixes característiques que la u.e.101 de la cala I. Per sota s'hi va identificar la bossada 109, un estrat d'argila marronosa bastant compacta, que no apareix a tota la superfície excavada, a causa del desnivell del terreny. La seqüència

continuava amb una capa de morter de calç d'entre 4 cm i 5 cm de gruix i de consistència dura (u.e. 110), que s'adaptava al pendent del terreny, i que podria tractar-se d'un paviment, assimilable a la unitat 104 de la cala I. Aquest sòl tenia com a preparació una capa d'argila marronosa amb nombrosos nòduls de calç i d'argila groguenca (u.e. 106). El darrer estrat localitzat va ser el 107, assimilable a la u.e. 103, format per argila vermella molt compactada.

8.3. Conclusions

La seqüència arqueològica apareguda a les dues cales realitzades a l'exterior del castell presentava uns trets similars i estava en part condicionada pel fort desnivell que presenta aquest vessant del turó. Aquesta estratificació va ser tallada a l'est amb la construcció del camí que voreja el recinte emmurallat, que forma una terrassa artificial. S'hi han documentat dues fases:

1. La primera correspon a la formació d'un paviment de calç (104), dividit en dos sectors. El més proper a la muralla presentava un fort pendent en direcció est-oest, per reforçar mitjançant un talús les defenses, i a continuació, el mateix sòl de calç es regularitzava i cobria una superfície horitzontal, tallada a ponent per la construcció del camí. A l'estrat 103, trobat per sota, va aparèixer un conjunt de ceràmiques de reflex metàl·lic i blava de Barcelona decorada amb alàfies i amb fulles radials que proporciona una datació del segle XVI. Tenint en compte que aquest sòl cobreix la banqueta de fonamentació de la muralla, es pot situar la seva formació a mitjan segle XVI. Això vol dir que seria coetani de la construcció del cos A i de les torres de secció quadrada: T2, T3 i T4.
2. Sobre aquest paviment es va trobar un potent estrat d'aportació format majoritàriament per materials constructius amortitzats i gran quantitat d'argamassa, que semblen abocats des de la ronda número 2 (Ro2), en el moment d'alguna de les reformes dutes a terme al castell, potser la

modificació del traçat del pati d'armes i la desaparició del cos de llevant, cap a 1695. Les deixalles de vaixel·la que acompanyaven aquests sediments permeten establir una cronologia per a la seva formació centrada en la segona meitat del segle XVII: un petit repertori de ceràmiques de reflex metàl·lic decorades amb pinzell pinta, amb la decoració molt perduda, que palesava l'ús prolongat de les peces, i alguns fragments de ceràmica blava catalana. El pendent de la muntanya ha erosionat el cim d'aquests estrats i a sobre només s'havien sedimentat uns estrats superficials de formació molt recent.

8. Repertori estratigràfic

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-1

U. E.

1

DEFINICIÓ:

Paviment de rajols rectangulars de 28'5 cm per 14 cm per 1'8 cm, de color marró vermellós, col·locats a la mescla. La superfície es troba molt desgastada i hom documenta a l'estança reparacions realitzades amb rajols del mateix tipus, però de color més vermell, que presenten la superfície menys erosionada. També a tocar de la meitat meridional del mur de llevant hi ha una reparació realitzada amb morter de ciment pòrtland, duta a terme en el moment de bastir un reforç de la torre.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	6, 7
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	2
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: C2A-1

U. E.

2

DEFINICIÓ:

Preparació del paviment 1 formada per una capa d'argamassa de calç de consistència tova, però que mantenia el paviment ben cohesionat. La potència és irregular i oscil·la entre 1 cm i 3 cm segons els sectors.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	1
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	6, 7
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	3
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: C2A-1

U. E.

3

DEFINICIÓ:

Estrat de regularització col·locat per pavimentar l'estança i bastir-hi a sobre el paviment 1. És de textura sorrenca i de color ataronjat.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	2
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	6, 7
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	4
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: C2A-1

U. E.

4

DEFINICIÓ:

Estrat que rebleix els carcanyols i l'extradós de la volta, format per runa. Tou, sense compactar. Hi ha fragments d'argamassa i alguns trossos d'enlluït de color blanquinós. També presenta restes de fauna i alguns bocins de ceràmica.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	3
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	6, 7
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	5
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-1

U. E.

5

DEFINICIÓ:

Volta realitzada amb rajols ceràmics. Probablement té dues fulles. L'extradós va ser reforçat mitjançant nervis, sobre els quals es van recolzar uns envanets bastits amb llosetes col·locades de pla. El límit de llevant de la cala oberta en aquest indret coincidia amb una de les cares d'aquests nervis, per la qual cosa en desconeixem les característiques i l'amplària.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	4
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	6, 7
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: C2A-1

U. E.

6

DEFINICIÓ:

Mur que delimita l'estança CA2-1 a migdia. Bastit amb maçoneria irregular de pedra calcària lligada amb argamassa de calç. Està revestit per l'interior amb un seguit de capes d'enlluït i pintura de color blanc

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	1, 2, 3, 4, 5

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-1

U. E.

7

DEFINICIÓ:

Mur que delimita l'estança CA2-1 a tramuntana, bastit amb maçoneria irregular de pedra calcària. Durant les reformes dutes a terme l'any 1897 al bell mig s'hi va fer un armari al gruix de la paret. Probablement, aquest espai va acomplir la funció de cuina del servei de la residència. Per aquest motiu, la meitat de de llevant va ser enrajolada. A la meitat de tramuntana s'adossa una escala que permet accedir-hi a la planta segona. Aquesta escala té el primer tram rectilini i després continua amb un traçat helicoïdal.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	1, 2, 3, 4, 5

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

8

DEFINICIÓ:

Paviment de cairons que ocupa el quadrant sud-est del pati. Està format per peces de 13 cm a 13'4 cm de costat i d'uns 6 cm de gruix. Són de color marró groguenc i van ser molt ben cuites. Molts cairons tenen dues impressions paral·leles realitzades amb els dits, abans de la cocció, que divideixen les peces en quatre parts gairebé de la mateixa amplària. La disposició de les peces segueix els eixos del pati. Al bell mig, aquest paviment no es conserva i el terra està format per argila piconada o per la mateixa roca retallada, que en algun indret assoleix la mateixa cota del cim del paviment.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	16
Cobert per	70
Reblert per	
Tallat per	70
S'adossa a	9, 15, 20, 21, 24
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	12
Rebleix	
Talla	18
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

9

DEFINICIÓ:

Paviment que ocupa el quadrant sud-oest del pati, format per cairons de 14 cm de costat i entre 5 cm i 5'5 cm de gruix. Aquestes peces presenten una major erosió que les que conformen el paviment 8 i tenen una superfície lleugerament bombada. Un altre criteri de distinció ve donat per la seva coloració, que és vermella. Aquest sòl està col·locat diagonalment en relació als eixos del pati. En arribar-ne a la meitat, apareix interromput per successives capes de ciment pòrtland.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	16
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	10, 11
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	18
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

10

DEFINICIÓ:

Reparació situada a tramuntana del paviment 9, que forma un triangle de 240 cm de costat. Va ser realitzada amb maons de 4 cm de gruix, retallats de manera poc acurada, per donar-li una aparença similar a la de la resta de l'encaironat. Els maons són de color vermell intens, i el costat menor amida 14 cm. No se'n va utilitzar cap de sencer.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	17
Rebleix	
Talla	9
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

11

DEFINICIÓ:

Reparació del paviment 9 situada a tocar del mur que delimita el pati a migdia, i que s'endinsa per sota de l'estrep (u.e. 16). Va ser realitzada amb el mateix tipus de peces que conformen el paviment 8 (caracteritzades pel color marronós i per la presència d'impressions digitals). La disposició segueix la retícula del paviment 9. Aquesta reparació coincideix amb la modificació del traçat de la porta situada al peu de la graonada d'accés a la planta noble.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	9
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

12

DEFINICIÓ:

Preparació del paviment 9 realitzada amb una capa d'entre 1 cm i 3 cm d'argamassa de calç totalment descompost per l'aigua.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	8
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	15, 21, 24, 25
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	13, 27
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

13

DEFINICIÓ:

Rebliment situat sota el paviment 8, format per una capa d'argila marronosa d'uns 10 cm de potència, que regularitza la roca natural. Va ser col·locat per assentar-hi a sobre l'esmentat paviment.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	12
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	21, 24
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	42, 49
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

14

DEFINICIÓ:

Estrats d'aportació o remoguts durant les contínues actuacions realitzades per l'escola taller, situats a la meitat septentrional del pati. A tocar dels murs hi ha uns parterres realitzats per la secció de jardineria i al bell mig apareixen alterats per una successió de conduccions elèctriques i hidràuliques. El paviment d'aquest sector està pel cim d'aquest estrat, per la roca natural o per diferents capes de ciment, algunes de les quals van ser col·locades per salvar els marxapeus de les portes i permetre l'accés dels carretons a l'interior de l'edifici. En tot aquest sector no es conserva cap vestigi dels cairons originals

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	36, 37, 60, 66, 74
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	32, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 45, 49
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

15

DEFINICIÓ:

Mur que delimita el pati a migdia. Presenta un parament irregular format per carreus de gres vermellós, que s'entreveuen en pocs indrets sota l'arrebossat. A llevant recolza sobre una banqueta de fundació (u.e. 25) i a ponent, ho fa directament sobre la roca natural (u.e. 49).

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	20, 21, 22, 23
S'adossa a	
És solidari de	24
Recolza en	25, 49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	8, 12, 16

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

16

DEFINICIÓ:

Estructura de planta rectangular adossada a la paret 15. Està formada per 3 graons de pedra, que condueixen a una plataforma superior. Aquest element era un estrep que tenia com a funció facilitar la munta dels cavalls. Recolza sobre els paviments 8 i 9 i la reparació 10. Desconeixem el detall de la fàbrica, ja que l'enlluït es conserva en bon estat.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	15
És solidari de	
Recolza en	8, 9, 10
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

17

DEFINICIÓ:

Preparació de la reforma del paviment u.e. 10 formada per una capa d'argamassa de calç d'uns 10 cm de potència, que recolza sobre la roca natural. En aquest sector el terreny natural apareix ben regularitzat i retallat. Aquesta capa no ha proporcionat materials arqueològics.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	10
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	49
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

18

DEFINICIÓ:

Preparació del paviment 9 realitzada amb una capa d'argamassa de calç d'entre 3 cm i 5 cm de potència.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	9
Reblert per	
Tallat per	8
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	19
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

19

DEFINICIÓ:

Rebliment situat sota el paviment 9, format per una capa d'argila de color vermellós, bastant compacta. Va ser col·locada per regularitzar el terreny natural i generar un lleuger pendent cap a llevant sobre el qual instal·lar-hi el paviment 9.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	18
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	49
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

20

DEFINICIÓ:

Brancal de llevant de la porta oberta al sector oriental del mur 15. Està format per sis carreus de pedra calcària ben treballats, que presenten l'aresta bisellada. Aquesta mena de motllura continua a l'arc carpanell que hi recolza. La banquetta de fundació va ser bastida amb maons. Aquest brancal és diacrònic de la formació del mur 15, per la qual cosa, per lligar-lo a la fàbrica, es va fer una reparació dels paraments amb maons.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	21
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	31
Cobreix	
Rebleix	
Talla	15
S'hi adossa	8

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

21

DEFINICIÓ:

Brancal de ponent de la porta oberta al sector oriental del mur 15. Està format per sis carreus de pedra calcària ben treballats, que presenten l'aresta bisellada. Aquesta mena de motllura continua a l'arc carpanell que hi recolza. La banquetta de fundació va ser bastida amb maons. Aquest brancal és diacrònic de la formació del mur 15, per la qual cosa, per lligar-lo a la fàbrica es va fer una reparació dels paraments amb maons.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	20
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	15
S'hi adossa	8, 12, 13

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

22

DEFINICIÓ:

Brancal que delimita a l'est una porta oberta a ponent del mur 15. La fàbrica i l'aparença és idèntica a la delimitada pels brancals 20 i 21. Està formada per pedres calcàries ben escairades. Té una decoració molt senzilla, formada per un bisell retallat a l'angle.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	23
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	15
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

23

DEFINICIÓ:

Brancal que delimita a l'oest sud la porta situada a ponent del mur 15. Està formada per blocs ben escairats de pedra calcària. A sobre hi recolza un arc carpanell. La formació d'aquesta porta va suposar el desplaçament cap a llevant de l'accés original a CA2-0, que fins aleshores s'havia realitzat a través d'una porta obrada amb carreus de marès que estava coronada per àmplies dovelles. En construir-hi la porta delimitada per 22-23, es va paredar l'antic accés de mitjan segle XVI.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	22
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	15
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

24

DEFINICIÓ:

Mur que delimita el pati a llevant. El parament exterior està format per carreus de marès de color vermellós, col·locats en filades horitzontals. El parament intern combina la maçoneria de pedra calcària amb els carreus de pedra sorrenca. Les filades van ser regularitzades mitjançant la col·locació d'alguns maons col·locats de pla.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	15
Recolza en	26
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	8, 12, 13

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

25

DEFINICIÓ:

Banqueta de fundació del mur 15 formada per pedres irregulars que gairebé estan a plom de la perpendicular de la paret. Té entre 1 i 2 filades i recolza sobre rebliments d'època antiga.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	15
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	47
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	12

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

26

DEFINICIÓ:

Banqueta de fundació del mur 24 formada per carreus de marès. El traçat és irregular: al sector de migdia sobresurt de la perpendicular de la paret entre 5 cm i 8 cm, mentre que al sector més proper a la porta no s'hi diferencia de la resta del parament. Recolza sobre un rebliment d'època ibèrica.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	24
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	47
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

27

DEFINICIÓ:

Empremta d'una canalització de direcció nord-sud situada a la meitat de migdia del pati. Té uns 30 cm d'amplària i només es conserva una capa d'argamassa, situada sobre la roca natural.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	12
Reblert per	
Tallat per	42
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

28

DEFINICIÓ:

Graonada de pedra que comunica el pati amb la sala noble. Està formada per graons de pedra calcària de forma paral·lelepípedica. Cada graó consta de tres blocs de mides diferents a excepció del segon que està format només per dos blocs. El tram inferior, format pels 5 primers graons, recolza en part sobre el terreny i en part sobre rebliments dipositats per aquest fi. La resta de l'escala té com a suport una volta.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	15
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	9

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

29

DEFINICIÓ:

Marxapeu de la porta delimitada pels brancals 22 i 23, del qual es conserva una pedra de gres, solidària del brancal 23. Es troba molt erosionada pel pas i té una fractura sota el brancal esmentat.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	23
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	23
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	30

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

30

DEFINICIÓ:

Reparació del marxapeu de la porta delimitada per 22 i 23. Està formada per dos blocs de pedra de marès del mateix tipus que la que conforma la llinda original. Es diferencia d'aquest en el grau d'erosió.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	22, 29
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

31

DEFINICIÓ:

Banqueta de fundació del brançal 20, format per maons prims col·locats de través; sobresurt uns 15 cm de la perpendicular de l'element.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	20
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

32

DEFINICIÓ:

Rasa de 5 cm d'amplària i 3 cm de fondària situada al quadrant nord-oest del pati, que talla la roca natural. Va ser realitzada a la dècada dels 90 del segle XX amb un martell elèctric. A l'interior es va col·locar un cable de 380 V que subministrava l'energia necessària per moure la maquinària del mòdul de fusteria de l'escola taller.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

33

DEFINICIÓ:

Empremta d'una canalització de desguàs situada al quadrant nord-oest del pati. Es conserven restes d'argamassa adherits a la roca natural i alguns dels maons que van formar la base d'aquesta estructura.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	14, 74
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49, 60
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

34

DEFINICIÓ:

Rasa oberta en la roca natural de traçat molt irregular. Té una amplària que oscil·la entre els 5 cm i 35 cm i una fondària aproximada d'uns 5 cm. Va ser realitzada per part de l'escola taller per tal de col·locar-hi un cable elèctric.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

35

DEFINICIÓ:

Rasa situada a la meitat septentrional del pati que afecta la roca natural. S'inicia a tocar del brancal de la porta d'accés, a l'ala de tramuntana del castell, i es dirigeix cap a la porta situada al mur de llevant. Té entre 30 cm i 35 cm d'amplària i la fondària és d'uns 30 cm. S'hi aprecien a l'interior les restes d'una canalització realitzada amb maons, probablement a l'època moderna. Aquesta va ser substituïda per una canonada de plom de 5 cm de diàmetre, durant les obres de remodelació dutes a terme l'any 1897. La situació d'aquesta estructura presenta una simetria amb una altra canonada documentada a l'altra banda del pati (u.e. 42)

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	45
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

36

DEFINICIÓ:

Esglaó situat davant la porta d'accés, que flanqueja el pati per tramuntana. Està format per una pedra paral·lelepípedica de gres. L'extrem de llevant és lleugerament arrodonit, mentre que a l'oest acaba en angle. La mida és més petita que la del llindar de la porta. En el moment d'iniciar l'excavació, aquest graó romania amagat per una rampa realitzada amb ciment pòrtland, bastida per l'escola taller.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	14

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

37

DEFINICIÓ:

Basament d'una estructura situada al pati, a tocar del brancal de llevant de la porta d'accés a la construcció que el limita pel costat nord. És una estructura de pedra calcària, que presenta una motllura senzilla a la part superior. Recolza en el terreny natural. Abans d'iniciar els nostres treballs, sobre aquest element hi havia les restes d'un pilar rectangular bastit amb maons i enlluït per l'exterior amb un arrebossat de color beix.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	66
És solidari de	
Recolza en	49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	14

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

38

DEFINICIÓ:

Canalització bastida amb maons, que encara conserva la totalitat de la coberta. Té l'origen a la sala de la premsa de l'ala nord i condueix cap a la porta d'entrada al recinte del castell. Va ser tallada en la roca natural i la coberta està anivellada amb el cim de la roca. No va ser excavada ni desmuntada.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49
S'hi adossa	39, 40, 41

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

39

DEFINICIÓ:

Muret de direcció est-oest situat entre la canalització 38 i el mur 24, al quadrant nord-est del pati. Va ser bastit amb maons lligats amb argamassa de calç. Té 15 cm d'amplària i 80 cm de llargària. Va ser arrasat en col·locar a sobre un parterre de plantes ornamentals.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	40, 41
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	24, 38
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

40

DEFINICIÓ:

Muret de direcció est-oest, situat a l'est de 39. Va ser bastit amb maons col·locats de pla. Té 75 cm de llargària i 15 cm d'amplària.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	39, 41
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	24, 38
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

41

DEFINICIÓ:

Muret de direcció est-oest situat al quadrant nord-est del pati. És paral·lel a 39 i 40 i està format per maons col·locats de pla, lligats amb argamassa de calç. Té 15 cm d'amplària i 75 cm de llargària. Va ser parcialment arrasat en col·locar-hi a sobre un parterre.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	39, 40
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	24, 38
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

42

DEFINICIÓ:

Canalització situada a la meitat meridional del pati, que té l'origen a l'interior de l'ala sud i condueix cap a la porta d'entrada al pati. Té 17 cm d'amplària i 14 cm d'alçària. Està formada per una base de maons col·locats de pla, sobre la qual recolzen les parets laterals, fetes amb una filada de maons. La coberta era doble: la inferior, formada per una capa de maons, i la superior, de lloses de pedra de mitjanes dimensions, lligades amb una gran abundor d'argamassa de calç.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	13
Reblert per	44
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	43
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	72
Talla	49
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

43

DEFINICIÓ:

Registre situat al mig de la canalització 42, format per parets de maons que delimiten un forat de planta quadrada d'uns 17 cm de costat. Sobresurt 15 cm del cim de la canalització. La coberta d'aquest element no s'ha conservat, però cal suposar que estaria enrasada amb el paviment 8, que en aquest sector estava perdut.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	8
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	42
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

44

DEFINICIÓ:

Rebliment de la canalització 42, format per terra orgànica de color gris, que omple la totalitat de la claveguera. Hi ha barrejats petits bocins de terrissa, ferros, vidres i ossos. Cal remarcar la troballa d'una bala esfèrica de plom.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	42
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

45

DEFINICIÓ:

Rebliment situat a l'interior de la trinxera 35 format per argila de color beix i pedretes. Va ser remogut en època recent amb la col·locació d'una canonada de plom.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	14
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	35
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

46

DEFINICIÓ:

Mur de direcció nord-sud situat al quadrant sud-est del pati format per pedres irregulars de mida mitjana lligades amb argila. Va ser bastit al punt on el terreny natural presenta una depressió cap a llevant, la qual aprofita de manera parcial. Aquesta estructura delimitava a l'oest una estança de límits imprecisos. Va aparèixer molt arrasada i es reconeix en una llargària d'1'30 m. Només presenta una cara vista orientada a llevant. A l'oest, el tram del parament conservat s'adossa a la roca natural.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	13
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	49
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	47, 48

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

47

DEFINICIÓ:

Rebliment situat a llevant del mur 46, situat en una depressió de la roca natural. Està format per argila vermellosa, molt compacta, amb gran abundor de pedretes de mida petita i mitjana. Presenta una relativa abundor de materials ceràmics d'època ibèrica, que en permeten datar la formació de la segona meitat del segle III aC. L'excavació d'aquesta capa, situada al racó sud-est del pati, ha estat parcial, ja que els murs d'època moderna gairebé hi recolzen.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	25, 26
Cobert per	13
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	46, 49
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	48
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

48

DEFINICIÓ:

Estrat no excavat situat a llevant del mur 46, sota la capa 47. Està format per argila de color beix, amb algunes cendres al cim. Probablement, es podria tractar d'un paviment de terra piconada, associat a una construcció de la qual només coneixem la paret 46

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	47
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	46, 49
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

49

DEFINICIÓ:

Roca natural formada per pedra calcària. Al pati, apareix retallada i amb la superfície regularitzada, per tal d'assentar-hi el paviment 9

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	15, 21, 31, 36, 37, 66, 120
Cobert per	13, 14, 17, 19, 74, 115, 116
Reblert per	
Tallat per	27, 32, 33, 34, 35, 72
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	46, 47, 48, 116

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P-1

U. E.

50

DEFINICIÓ:

Marxapeu de la porta d'accés al cos que flanqueja el pati per tramuntana, delimitada per les u.e. 64 i 65. Aquest marxapeu està situat en una cota més alta que la resta de marxapeus que donen al pati. Aquesta diferència d'alçària estava condicionada per la cota del terreny natural, que en aquest punt va tenir que ser retallat considerablement per formar a l'interior de les estances de l'ala nord un nivell de circulació homogeni. De tota manera, els paviments de les dependències situades en aquesta ala van quedar en una cota més alta que els de la resta de sales de la planta baixa del castell.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	64, 65
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	36

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

51

DEFINICIÓ:

Paviment de rajoles de color beix, lleugerament marbrejat, fet amb peces quadrades de 33 cm de costat, amb els angles bisellats, que combina amb d'altres peces quadrades, de 7 cm de costat de color marró fosc. Va ser col·locat per l'escola taller als anys 90 del segle XX.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	56, 57, 58
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	52
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

52

DEFINICIÓ:

Preparació del paviment 52 realitzada amb ciment cola. Té un gruix de 0'5 cm

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	51
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	56, 57, 58
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	53
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

53

DEFINICIÓ:

Solera del paviment 51 realitzada amb una capa d'1 cm de gruix de ciment. En formar aquesta capa es va desmuntar el paviment original de l'estança.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	52
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	56, 57, 58
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	54
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

54

DEFINICIÓ:

Capa d'argamassa de calç d'un gruix que oscil·la entre els 2 cm i els 4 cm que formava la preparació del paviment original de l'estança, totalment desaparegut en iniciar els nostres treballs. Tenia una consistència molt pobre, per la qual cosa en el sector excavat no s'han pogut documentar les empremtes de les peces que havien format el paviment.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	53
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	56, 57, 58
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	55
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

55

DEFINICIÓ:

Rebliment dels carcanyols de la volta, realitzat amb terra molt sorrenca i lleugera, barrejada amb calç. Molt tou i de color marró grisós. Presenta materials arqueològics de la segona meitat del segle XVI.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	54
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	56, 57, 58
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	59
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

56

DEFINICIÓ:

Mur de maçoneria que delimita a l'est l'àmbit CA5-1. La fàbrica apareix recoberta per diferents arrebossats.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	57
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	51, 52, 53, 54, 55, 59

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

57

DEFINICIÓ:

Mur que delimita l'àmbit CA5-1 a migdia. Va ser parcialment rebaixat per col·locar-hi un armari, el qual podria emmascarar una porta que comunicqués aquesta dependència amb l'anomenada *sala d'esgrima*.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	56, 58
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	51, 52, 53, 54, 55, 59

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

58

DEFINICIÓ:

Mur que delimita a ponent l'àmbit CA5-1 i forma la façana de l'edifici. A l'exterior l'obra va ser bastida amb carreus de marès de color vermell, i el parament intern es conserva arrebossat amb diverses capes d'enlluïts

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	57
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	51, 52, 53, 54, 55, 59

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA5-1

U. E.

59

DEFINICIÓ:

Volta lleugerament rebaixada sobre la qual recolza el paviment de l'àmbit CA5.
Va ser bastida amb un doblat de rajoles lligades amb argamassa.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	55
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	56, 57, 58
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

60

DEFINICIÓ:

Mur que delimita el pati a ponent. Format per carreus de marès lligats amb argamassa de calç. Recolza sobre el terreny natural retallat. A l'extrem de tramuntana d'aquesta paret, la roca natural es troba perfectament retallada fins a una alçària de prop d'1 m. A migia hi ha la graonada que accedeix a la planta noble i al centre hi ha la porta que comunica amb l'ala de ponent del castell. Amb les reformes de 1897 es va arrebossar amb una capa de morter vermellós, sobre la qual es va dibuixar en blanc una decoració de carreus.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	33, 61, 62
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	14

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

61

DEFINICIÓ:

Brancal de migdia de la porta situada a la façana de ponent del pati. Aquest accés comunica amb les dependències de l'ala occidental del castell. Està format per 5 blocs de pedra calcària ben treballada. A sobre hi recolza un arc rebaixat. L'obertura d'aquesta porta és posterior a la formació del mur 60.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	62
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	60
S'hi adossa	63

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P-1

U. E.

62

DEFINICIÓ:

Brancal de tramuntana de la porta situada a la façana de ponent del pati. Aquest accés comunica amb les dependències de l'ala occidental del castell. Està format per 5 blocs de pedra calcària ben treballada. A sobre hi recolza un arc rebaixat.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	61
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	60
S'hi adossa	63

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

63

DEFINICIÓ:

Marxapeu de la porta delimitada per 61 i 62, format per 2 blocs de pedra sorrenca de color vermellós.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	61, 62
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	67

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

64

DEFINICIÓ:

Brancal de ponent de la porta oberta a la façana de tramuntana del pati (u.e. 66), que comunica amb les dependències de l'ala nord del castell. Està format per carreus de pedra calcària ben treballada.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	65
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	66
S'hi adossa	50

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

65

DEFINICIÓ:

Brancal de llevant nord de la porta oberta a la façana de tramuntana del pati (u.e. 66), que comunica amb les dependències de l'ala nord del castell. Està format per carreus de pedra calcària ben treballada

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	64
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	66
S'hi adossa	50

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

66

DEFINICIÓ:

Mur que delimita el pati del castell a tramuntana. Està format per carreus de gres lligats amb argamassa de calç i combinats amb alguns fragments de materials constructius ceràmics. Aquesta paret va ser arrebossada, a l'igual que la resta dels murs del pati del castell, amb argamassa de calç de color vermellós, sobre la qual es va perfilar una decoració de carreus molt regular, traçada en color blanc. Aquesta paret presenta un bon nombre de reparacions i diversos paredats, relacionats amb la reconversió de l'edifici en una explotació agropecuària a les darreries del segle XVIII i l'acondicionament en residència ocasional, el 1897.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	35, 64, 65
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	14, 37

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

67

DEFINICIÓ:

Rampa realitzada amb ciment que salvava el desnivell existent entre el pati i l'interior de les estances de l'ala de ponent. Donava accés a la porta delimitada pels brancals 61 i 62. Aquesta estructura va ser bastida per l'escola taller.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	63
És solidari de	
Recolza en	14, 49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

68

DEFINICIÓ:

Brancal de migdia de la porta d'accés al pati, situada al mur de llevant (u.e 24). Està formada per blocs ben escairats de pedra calcària. A sobre hi recolza un arc de mig punt fet amb dovelles. És solidària de la paret 24.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	69
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	24
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	71

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

69

DEFINICIÓ:

Brancal de tramuntana de la porta d'accés al pati, situada al mur 24. Està formada per blocs ben escairats de pedra calcària. A sobre hi recolza un arc de mig punt fet amb dovelles. És solidari de la paret 24

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	68
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	24
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	71

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

70

DEFINICIÓ:

Reparacions realitzades en la pavimentació del pati, prop de la porta d'entrada. De factura molt barroera, van ser realitzades per l'escola taller amb clapes de morter de ciment o amb lloses de pedra recuperades d'algun punt del castell. La reparació d'aquest sector probablement va ser solidària de la col·locació dels batents de la porta actual i data de les reformes que va dur a terme l'escola taller al recinte del castell. No es va excavar per no dificultar l'accés al recinte.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	71
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	8
Rebleix	
Talla	8
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

71

DEFINICIÓ:

Marxapeu de la porta d'accés al pati, format originalment per una pedra de gres de color vermellós. Hi són visibles les empremtes deixades per les rodes dels carros i algunes reparacions al centre, relacionades amb la col·locació de la porta de fusta actual.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	73
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	70

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

72

DEFINICIÓ:

Trinxera retallada al terreny natural a l'interior de la qual es va col·locar la canalització 43. Presenta un pendent en sentit est-oest, per portar les aigües fora del recinte del castell, a través de la porta de llevant.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	42
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	49
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

73

DEFINICIÓ:

Reparació realitzada al centre del marxapeu de la porta d'accés al pati del castell, formada per morter de ciment. Aquesta intervenció es va fer per col·locar l'ancoratge dels batents de la porta.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	71
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: P1

U. E.

74

DEFINICIÓ:

Paviment de ciment de poca qualitat situat davant de la rampa d'accés a la porta delimitada per 61-62. Té entre 5 i 10 cm de potència i cobreix la roca natural a l'indret on va desaparèixer la pavimentació original, formada per cairons. Aquest paviment va ser format per l'escola taller en el darrer decenni del segle XX.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	49, 33
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	14

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

101

DEFINICIÓ:

Mur que delimita a tramuntana la caixa de escales que comunica el pati de ponent de l'església amb la planta pis del castell. Està format per 2 fulles de maons de 29'5 cm per 14 cm per 4'5 cm col·locades de cantell a trencajunt. A l'interior està recobert per dues capes d'enlluït i a l'exterior per dues més, amb algunes parts recobertes de ciment.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	102, 110
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	104

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

102

DEFINICIÓ:

Porta oberta al mur 101. Té 172 cm d'alçària i 72 cm d'amplària. Encara es conserven a l'exterior del costat nord les frontisses, i al sud un encaix on anava fixat el pany. En el moment d'iniciar els treballs, aquesta porta estava paredada per la unitat 103.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	101
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	103

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

103

DEFINICIÓ:

Paredat que tancava la porta situada en un nivell intermedi de l'escala de cargol i que comunicava la caixa de les escales (E5-0) amb la dependència CA2-0. Estava format per maons de 29'5 cm per 14'5 cm per 4'5 cm, col·locats de pla i lligats amb morter de calç. Per la part que dona a l'escala, els maons no van ser regularitzats amb el parament del mur i la superfície no va ser enlluïda. A la part de la dependència CA2-0 van ser col·locats de manera més acurada i molt posteriorment es va enlluïr la superfície amb una capa de ciment, que va ser pintada de color blanc.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	102
És solidari de	
Recolza en	104
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

104

DEFINICIÓ:

Petges dels graons de l'escala formades per maons de 30 cm per 14 cm per 4 cm, lligats amb ciment.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	103
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	101
És solidari de	
Recolza en	105
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

105

DEFINICIÓ:

Escala helicoidal formada per maons prims lligats amb argamassa de calç. Les peces amiden 29'5 cm per 14'5/15 cm per 1'5/2'5 cm. La petja està formada per aquestes peces col·locades de llarg i el gruix del graó va ser realitzat amb maons del mateix tipus col·locats de llarg i de través, lligats amb una gran abundor d'argamassa de calç. La contrapetja, que gairebé no es conserva, era formada per una capa d'arrebossat. Aquest darrer element estava recobert també amb maons del tipus que conformen la unitat 104, lligats amb ciment.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	104
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	106
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	114

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

106

DEFINICIÓ:

Rebliment realitzat amb pedres irregulars i argamassa col·locat de manera poc acurada per formar el pendent del tram inferior de l'escala.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	105
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

107

DEFINICIÓ:

Espiral serpentiforme que conforma l'eix central de l'escala. Està formada per maons col·locats de costat, arrebossats amb una capa de guix que presenta una acanaladura longitudinal.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	105
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	104

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

108

DEFINICIÓ:

Paviment de l'estança CA2-0 i de la torre T5-0, format per una capa de ciment pobre, amb gran abundor de graves. Té uns 7 cm de gruix.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	101, 110, 111, 117
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	109, 113
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

109

DEFINICIÓ:

Rebliment format per runa i sorra que regularitza el paviment dels espais CA2-0 i T5-0. De color beix blanquinós i poc compacte. Esporàdicament, hi apareixen barrejades algunes àrees de terra de color més gris. Aquest rebliment recolza sobre la roca natural.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	108
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	101, 110, 111, 112, 121
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	116, 121
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

110

DEFINICIÓ:

Muret que delimita a migdia la caixa de les escales que comunica el pati de ponent de l'església amb la planta pis del castell. Està format per 2 fulles de maons de 29'5 cm per 14 cm per 4'5 cm col·locades de cantell a trencajunt. A l'interior està recobert per dues capes d'enlluït i a l'exterior per dues més, amb algunes parts recobertes de ciment i les restes de l'adossament d'un armari col·locat per l'escola taller.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	101
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	111
És solidari de	101
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	108, 109

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

111

DEFINICIÓ:

Mur que delimita l'espai C2A-0 a ponent. Al bell mig hi ha una finestra abotzinada. Per l'exterior té planta circular i forma part de la torre, mentre que a l'interior el traçat és rectilini. Per l'interior està enlluit a la part baixa amb una capa de ciment pintada de blanc, i a la part superior, per un arrebossat de calç. A l'exterior presenta una decoració que imita els carreus.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	120
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	108, 109, 110

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

112

DEFINICIÓ:

Canalització que divideix diagonalment l'àmbit C2A-0. S'inicia a l'angle sud-oest de l'estança i continua cap a la porta de comunicació amb el pati, situada a l'angle nord-est. Presenta un lleuger pendent cap a tramuntana. Les parets estan formades per pitxolins de 29'5 cm per 10 cm per 4 cm i la base és de llosetes. L'alçària màxima conservada és de 18 cm. El sector descobert a la campanya de 2001 no conservava la coberta. Probablement la canalització 42 localitzada al pati P1 és continuació d'aquesta estructura.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	113
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	109

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

113

DEFINICIÓ:

Rebliment situat a l'interior de la canalització 112, format per runa, (argamassa, fragments de maons, pedretes). Aquesta capa no ha proporcionat materials ceràmics significatius.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	108
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	112
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

114

DEFINICIÓ:

Estrat d'anivellació situat a la base de l'escala interior de la torre. Està format per argila de color marró, amb alguns fragments de maons esmicolats. El cim va ser utilitzat com a paviment. Aquesta capa es va col·locar en el moment de doblar la petja dels graons originals (u.e. 105) amb la col·locació d'una filada de maons (u.e. 104).

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	105
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	115
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

115

DEFINICIÓ:

Estrat argilós de color marró vermellós que omple una depressió de la roca natural existent a la base de l'escala de la torre. Estèril.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	114
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	49
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

116

DEFINICIÓ:

Estrat de rebliment situat a l'àmbit C2A-0 sota la capa 109, que cobreix la roca natural. No ha estat excavat.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	109
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	49
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	49
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

117

DEFINICIÓ:

Torre de planta semicircular adossada a l'angle sud-oest del castell. Està enlluïda a l'interior amb una capa d'argamassa de calç i, a l'exterior, per una decoració figurada de carreus. A la planta baixa aquesta torre es va utilitzar per col·locar-hi una xemeneia, que va ser desmuntada per l'escola taller, de la qual tenim evidències per la capa de sutge que hi ha a la volta i per la presència del tir, parcialment enderrocat, situat al costat de tramuntana.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	108, 118

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

118

DEFINICIÓ:

Reforç molt recent de la torre semicircular, realitzat amb dos paraments de maons col·locats de pla. Aquesta paret té continuïtat a la resta de les plantes del castell.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	117
És solidari de	
Recolza en	119
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

119

DEFINICIÓ:

Banqueta de fonamentació del reforç 118 realitzada amb ciment força consistent. De traçat irregular, sobresurt uns 30 cm de la paret

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	118
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

120

DEFINICIÓ:

Banqueta de fonamentació del mur 111, de traçat irregular, formada per pedres de mida mitjana, sense treballar, lligades amb morter de calç. En molts sectors cau a plom de la paret, mentre que a la part central hi ha una zona que sobresurt uns 30 cm de l'alineació del mur.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	111
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	49
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	109, 121

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: CA2-0 E5-0 T5-0

U. E.

121

DEFINICIÓ:

Estructura formada amb morter de calç, situada a tocar de la paret 111 i destinada a subjectar un petit dipòsit ceràmic, parcialment enterrat sota el paviment de la sala.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	109
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	120
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	109

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1101

DEFINICIÓ:

Estrat format per runa i gran abundor de calç, de color blanquinós i consistència tova. Presenta un fort desnivell en direcció sud-nord, que ressegueix el pendent del terreny natural

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	1102
Cobreix	1103
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	2

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1102

DEFINICIÓ:

Estrat d'aportació format per argila de color marronós, situat en un extrem del sondeig.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	2
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	1104
Cobreix	1103
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	1101

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1103

DEFINICIÓ:

Estrat d'aportació, format per argila vermella, molt compacta, que presenta petits fragments ceràmics i alguns nòduls de calç.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	1107
Hi recolza	
Cobert per	1101, 1102
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	1104

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1104

DEFINICIÓ:

Estrat format per una capa de morter de calç d'entre 3 i 4 cm de potència, situada a l'extrem oest. De consistència tova. Presenta un desnivell d'uns 50 cm en uns 80 cm de longitud. Podria tractar-se d'un paviment, o bé ser producte d'algun abocament.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	1102
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	1103
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1106

DEFINICIÓ:

Preparació del paviment 1110, format per argila marronosa amb nòduls d'argila groguenca, taques de calç i pedretes.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	1110
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	1107
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1107

DEFINICIÓ:

Estrat igual a la capa 1103 documentada al sondeig I. Format per argila vermella, molt compacta, de característiques idèntiques al terreny natural, però que presenta la inclusió de material ceràmic.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	1103
Hi recolza	
Cobert per	1106
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1108

DEFINICIÓ:

Estrat d'aportació format per runa amb gran abundor de morter de calç esmicolat i nombrosos fragments ceràmics. Aquest estrat presenta les mateixes característiques que la U.E.101 de la cala I.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	1101
Hi recolza	
Cobert per	
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	1109, 1110
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1109

DEFINICIÓ:

Estrat d'aportació format per argila marronosa. Dur i compacte. Com a conseqüència del pendent d'aquest sector, i de l'erosió, es troba molt perdut a llevant del sondeig.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	1108
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	
Cobreix	1110
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E.

1110

DEFINICIÓ:

Paviment format per una capa de morter de calç d'entre 4 cm i 5 cm de potència i de consistència dura. La superfície s'adapta al desnivell del terreny, ja que si bé els primers metres és gairebé horitzontal, a partir de 2'20 metres de la muralla presenta un fort desnivell en sentit est-oest, que ressegueix les corbes de nivell de la muntanya.

POSICIÓ FÍSICA

Igual a	
Hi recolza	
Cobert per	1109
Reblert per	
Tallat per	
S'adossa a	
És solidari de	
Recolza en	1106
Cobreix	
Rebleix	
Talla	
S'hi adossa	

9. Inventari dels materials

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: CA2-1

U.E. 4

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

	Total NMI		
Decorada pinzell-triple	1	1	1 vora d'escudella
Indeterminada	1	1	1 vora d'escudella amb la decoració perduda

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Ditada	1	1	1 base
---------------	---	---	--------

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	2	2	1 cassola
Vidriat marró	1	1	

CERÀMICA COMUNA

Grisa moderna	1	1	1 fons
----------------------	---	---	--------

VÀRIA

Vidre	1	1	
Plom	1	1	1 bala esfèrica
Fauna	9		

CASTELL DE CASTELLDEFELS		
CAMPANYA: 2001	Sector: P1	

U.E. 13

CERÀMICA IBÈRICA

Grisa fina	1	1	1 base
------------	---	---	--------

CERÀMICA ROMANA

<i>Terra sigillata sud-gal·lica</i>	1	1	1 Drag. 37
Comuna africana	1	1	1 Ostia I.18
A torn lent reduïda	1	1	

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Barcelona	1	1	
Poblet	1	1	
<i>Figueta</i>	1		1 escudella
<i>Rodes de carreta</i>	1		
Indeterminada	14	10	2 bases de plat 3 vores d'escudella 2 vores i nansa d'escudella 2 bases d'escudella 1 vora de plat

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	2	1	1 vora d'olla
Vidriat marró	4	2	1 base 1 vora

Vidriat marró decorada en groc	3	1	1 base
---------------------------------------	---	---	--------

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	1	1	
----------------	---	---	--

VÀRIA

Vidre	2	2	
--------------	---	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: P1

U.E. 14

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Cercles concèntrics	1	1	1 paret d'escudella
Indeterminada	1	1	1 vora d'escudella

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	6	5	1 informe d'olla 1 fons de gibrell 3 nanses de càntir
Vidriat marró	5	5	1 vora de plat d'ala 1 poal 1 càntir 1 vora de gibrell 1 vora de cassola
Vidriada marrò amb decoració de motius en groc	1	1	1 plat

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Grisa	1	1	1 peu de càntir
Oxidada	2	2	

VÀRIA

Vidre	3	2	1 florera 1 plat
--------------	---	---	---------------------

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: P1

U.E. **19**

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Paterna	1	1	1 base de plat decorat amb fulles d'heura
----------------	---	---	---

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	2	1	1 fragment de canonada
Vidriat marró	2	2	2 vores d'olla

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Grisa	1	1	
--------------	---	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: P1

U.E. 44

CERÀMICA ROMANA

Comuna africana	1	1	1 Ostia III.332
-----------------	---	---	-----------------

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Indeterminada	3	2	2 vores d'escudella
---------------	---	---	---------------------

CERÀMICA BLAVA CATALANA

<i>Ditada</i>	1	1	1 plat
<i>Figueta</i>	5	2	
<i>Volutes contraposades</i>	2	1	
<i>Cirereta</i>	1	1	1 plat
Indeterminada	22	15	3 vores de plat 4 bases de plat 2 fragments de plat 4 vores d'escudella 2 fragments d'escudella

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	10	4	1 càntir 1 carena d'olla 1 informe de plat 1 base
Vidriat marró	30	5	1 poal 1 nansa 1 vora de plat d'ala 2 vores de cassola

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Grisa	26	8	4 fragments de paret amb decoració incisa 4 nanses de càntir 1 base
Oxidada	9	3	1 vora de plat d'ala 1 nansa

VÀRIA

Vidre	4	2	1 base de copa
Plom	1	1	Bala esfèrica
Ferro	14		9 claus 4 frontisses
Fauna	18		

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: P1

U.E. 45

CERÀMICA IBÈRICA

Costa catalana	1		1 peu anular
----------------	---	--	--------------

CERÀMICA ROMANA

<i>Terra sigillata sud-gal·lica</i>	1	1	
Comuna Oxidada	1	1	

RAJOLA

Policroma	1	1	Igual a les que decoren la <i>sala d'esgrima</i>
Groga	1	1	

PISA

Decoració vermella	1	1	1 vora de plat <i>Pickman</i>
--------------------	---	---	-------------------------------

CERÀMICA BLAVA CATALANA

<i>Bandes obliqües</i>	1	1	1 vora i nansa d'escudella
Indeterminada	2	2	1 vora

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	5	2	1 vora d'olla 1 bec
--------------	---	---	------------------------

Vidriat marró	11	5	2 gibrells 1 vora de pàtera 1 vora de cassola 1 vora d'olla 1 vora de plat d'ala
----------------------	----	---	--

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Grisa	1	1	1 base gibrell
--------------	---	---	----------------

VÀRIA

Vidre	2	2	
--------------	---	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS		
CAMPANYA: 2001	Sector: P1	

U.E. 47

CERÀMICA DE VERNÍS NEGRE

Petites estampilles	1	1	1 Lamb. 27
Protocampaniana del taller occidentals	20	5	1 Lamb. 23 1 Lamb. 27 7 fragments de Lamb. 27 de pasta groga
Taller de Roses	1	1	1 base amb roseta central 1 base de Lamb. 26 amb 4 palmetes radials

CERÀMICA IBÈRICA

Pintada	7	1	2 frags de paret decorats 5 fragments de <i>kalathos</i>
Grisa fina	9	3	2 nanses de bicònic 1 nansa de <i>skyphoide</i>
Oxidada	64	4	1 llavi d'àmfora 3 vores girades 1 broc 1 nansa
Pasta sandvitx	4	2	
Cuina reduïda	1	1	
Cuina oxidada	1	1	1 fragment de paret amb impressions digitals

CERÀMICA COMUNA ROMANA

T.S.Africana A	1		1 base de peu anular
----------------	---	--	----------------------

ÀMFORA

Púnico-ebusitana	6	1	4 fragments d'un pivot 1 informe paret
------------------	---	---	---

FAUNA

Ossos	4	1 dent de cèrvid
Malacologia	3	3 petxines

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: CA5-1

U.E. **55**

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Barcelona	2	2	1 plat
Indeterminada	1	1	1 base d'escudella

CERÀMICA AMB VIDRIAT

Vidriat verd	9	7	1 nansa 1 informe d'olla 1 vora d'escalfeta 1 vora de cassola 2 fragments de cassola 1 fragment de canalització
---------------------	---	---	--

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	1	1	Nansa
----------------	---	---	-------

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	Sector: CA2-0 E5-0 T5-0

U.E. **109**

CERÀMICA COMUNA ROMANA

Llàntia	1	1	
----------------	---	---	--

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	1	1	1 escudella
-----------------	---	---	-------------

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	15	2	1 olla 1 gerro
Vidriat marró	5	3	2 vores de gerra 1 nansa 2 bases d'olla
Vidriat marró amb decoració groga	3	1	3 plats d'ala

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Grisa	2	2	2 olles
--------------	---	---	---------

MATERIAL CONSTRUCTIU

Rajol	1	1	
--------------	---	---	--

FAUNA

Vertebrada	4		
-------------------	---	--	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS		
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4	

u.e. 1002

CERÀMICA IBÈRICA

Sandvitx	1	1	1 gerra
-----------------	---	---	---------

CERÀMICA AFRICANA

Comuna	1	1	
---------------	---	---	--

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	6	5	3 escudilles 2 plats
-----------------	---	---	-------------------------

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Esglaons	1	1	
-----------------	---	---	--

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Marró	27	8	2 plats 1 gerra 3 cassoles
Vidriat verd	23	6	1 gerra 3 plats 1 càntir

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	13	4	1 càntir
Reduïda	2	1	1 nansa

MATERIAL CONSTRUCTIU

Teula	2		
-------	---	--	--

VÀRIA

Vidre	1		
Fauna			

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U.E. 1003

CERÀMICA DECORADA EN VERD I MANGANÈS

Catalana	1	1	
-----------------	---	---	--

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	7	3	
-----------------	---	---	--

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Barcelona	3	3	
------------------	---	---	--

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Marró	7	3	1 plat 1 cassola
Verd	33	16	10 càntirs 3 poals 1 escalfeta 1 tenalla 12 càntir d'oli

VÀRIA

Fauna			
--------------	--	--	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS		
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4	

U.E. 1101

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	12	5	
-----------------	----	---	--

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Marró	9	4	2 cassoles 1 olla 1 plat d'ala
Verd	6	3	1 olla 1 nansa
Groc	9	1	1 base

PISA

Blava	3	2	
--------------	---	---	--

VÀRIA

Vidre	1	1	1 peu de copa
Fibrociment			

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U.E. 1104

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	1	1	1 amb decoració pinzell-pinta
-----------------	---	---	-------------------------------

CERÀMICA COMUNA

Oxidada	1	1	
----------------	---	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U.E. **1106**

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	1	1	
----------	---	---	--

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	2	1	1 base
---------	---	---	--------

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U.E. **1107**

CERÀMICA IBÈRICA

Oxidada	1	1	
----------------	---	---	--

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	3	1	
----------------	---	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS		
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4	

U.E. **1108**

CERÀMICA ROMANA

Sigillata sudgàl·lica	1	1	1 Drag. 29
------------------------------	---	---	------------

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	5	3	2 vores d'escudella
-----------------	---	---	---------------------

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Barcelona	1	1	
------------------	---	---	--

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	7	4	1 base de gibrell 1 nansa de càntir 2 vores de cassola
Vidriat marró	13	11	4 bases d'olla 1 base de cassola 1 vora d'olla 2 vores de plat

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Grisa moderna	6	4	4 càntirs 1 vora bisellada
Oxidada	1	1	1 canalització

VÀRIA

Fauna	2		
--------------	---	--	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U.E. **1109**

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	6	6	4 escudelles 3 plats
-----------------	---	---	-------------------------

CERÀMICA BLAVA CATALANA

<i>Figueta</i>	1		
<i>Clavellina</i>	1		
Indeterminada	1		1 vora de plat

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Vidriat verd	11	5	1 vora de poal 1 càntir 1 nansa
Vidriat marró	12	6	3 parets d'olla 2 vores de plat 3 vores de servidores

CERÀMICA COMUNA

Grisa moderna	5	2	1 poal
Grisa medieval	1		
Oxidada	2		

CERÀMICA IBÈRICA

Costa catalana	2		
-----------------------	---	--	--

VÀRIA

Fauna	2	
--------------	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U. E. Recollida superficial cales I i II

CERÀMICA DE REFLEX METÀL·LIC

Catalana	1	1	
-----------------	---	---	--

CERÀMICA BLAVA CATALANA

<i>Faixes i cintes</i>	1	1	
Policroma d'influència del Renaixement	1	1	
<i>Roda de carreta i volutes</i>	1	1	
<i>Salsitxa triple</i>	3	1	

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Marró i verd	1	1	
Marró	15	6	1 olla 2 cassoles
Verd fosc	4	1	
Verd clar	3	2	

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	1	1	
Reduïda	2	1	

PISA

Contemporània	8	5	4 plats amb decoració a motlle 2 plats amb decoració policroma 2 plats amb la vora daurada
----------------------	---	---	--

MATERIAL CONSTRUCTIU

Rajol	1	1	1 amb decoració de marbrejat blau
--------------	---	---	-----------------------------------

VIDRE

Blau	2	1	
-------------	---	---	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

U.E. **Sondeig al paviment de la sala noble**

PISA

Blanca	2	1	Decorada amb línies concèntriques de color blau
---------------	----------	----------	--

CASTELL DE CASTELLDEFELS		
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4	

Neteja de la rectoria

CERÀMICA IBÈRICA

Sandvitx	5	2	
-----------------	---	---	--

CERÀMICA BLAVA CATALANA

Policroma	6	4	
Zetes	2	1	
Roda de carreta i palma de branquillons	1	1	
Espiga tancada	1	1	
Cirereta	1	1	
Indeterminada	13		

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Marró	23	6	2 plats 1 olla 2 cassoles
Verd fosc	6	2	
Verd clar	8	3	1 càntir
Groc	1	1	

CERÀMICA COMUNA MODERNA

Oxidada	4	2	
Reduïda	7	3	1 fragment decorat amb pinta 3 càntirs

CASTELL DE CASTELLDEFELS	
CAMPANYA: 2001	SECTOR: Exterior entre les torres T3 i T4

NETEJA DE T2-0

CERÀMICA VIDRIADA MODERNA

Marró	1	1	
Verd	1	1	

MATERIAL CONSTRUCTIU

Rajoles policromes	5		Darrer quart del segle XIX
Rajoles grogues	1		Del tipus col·locat a la cuina o als sanitaris a les darreries del s. XIX
Rajoles rosades decorades en marró i groc	2		Tercer terç del segle XX

3876

Servei de Patrimoni Arquitectònic Local
Secció Tècnica d'Investigació, Documentació i Difusió
Unitat d'Investigació Històrica

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis
Àrea de Cooperació
Servei del Patrimoni
Arquitectònic Local

2/2

data d'entrada
nòm.

data de sortida
nòm. 2916 17. 09. 02

MEMÒRIA DE LA CAMPANYA D'EXCAVACIONS DE 2001 REALITZADA AL CASTELL DE CASTELLDEFELS.

VOL. II

ALBERT LÓPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACÍA
MONTSERRAT SANZ BORRÀS

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis
Àrea de Cooperació
Servei del Patrimoni Arquitectònic Local

BARCELONA, SETEMBRE DE 2002

10. Plànols

Plànols

1. Situació de Castelldefels a Catalunya.
2. Topogràfic de l'entorn del conjunt del castell de Castelldefels.
3. Àmbit CA2-1. Secció est-oest.
4. Àmbit CA5-1. Secció est-oest.
5. Àmbits E5-0 i CA2-0. Secció nord-sud.
6. Àmbit CA2-0. Secció sud-nord.
7. Àmbit CA2-0. Secció est-oest.
8. Pati P1. Planta I, amb indicació de totes les estructures aparegudes a l'excavació.
9. Pati P1. Planta II, amb indicació de les canalitzacions aparegudes a l'excavació.
10. Pati P1. Secció nord-sud I.
11. Pati P1. Secció nord-sud II.
12. Pati P1. Secció est-oest.
13. Exterior del recinte del castell, entre les torres T3 i T4. Secció nord-sud de la cala I.
14. Exterior del recinte del castell, entre les torres T3 i T4. Secció nord-sud de la cala II.

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

SITUACIÓ A CATALUNYA

Escala	Num. plànol 01	Data JUNY 2002
--------	-------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
ALBERT LÓPEZ MULLOR XAVIER FIERRO MACIA	

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització	CASTELLDEFELS
Municipi i Comarca	CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT
Propietat	AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS
CAMPANYA	2001
Títol del plànol	

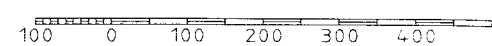
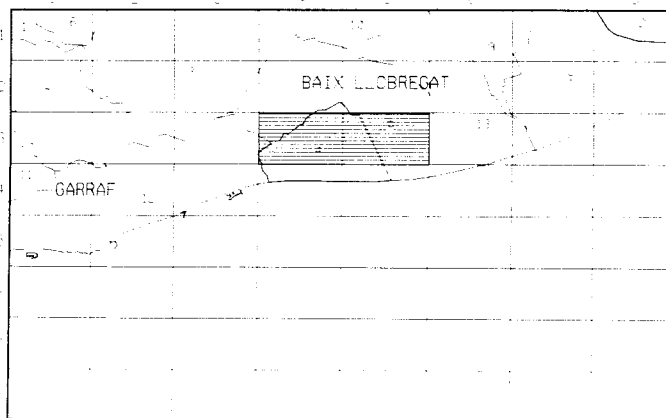
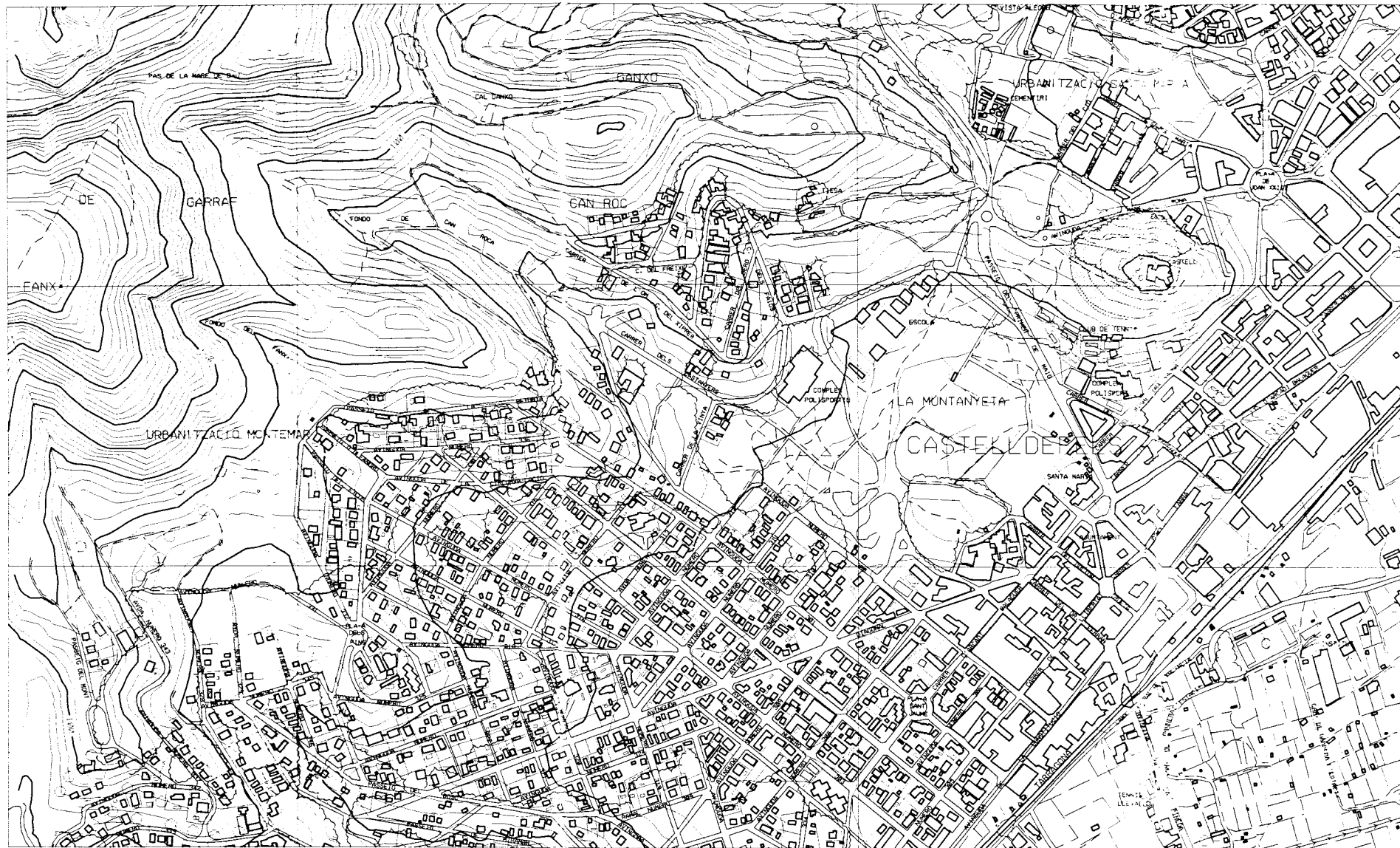
TOPOGRÀFIC

Escala	Num. plànol	Data
	02	JUNY 2002

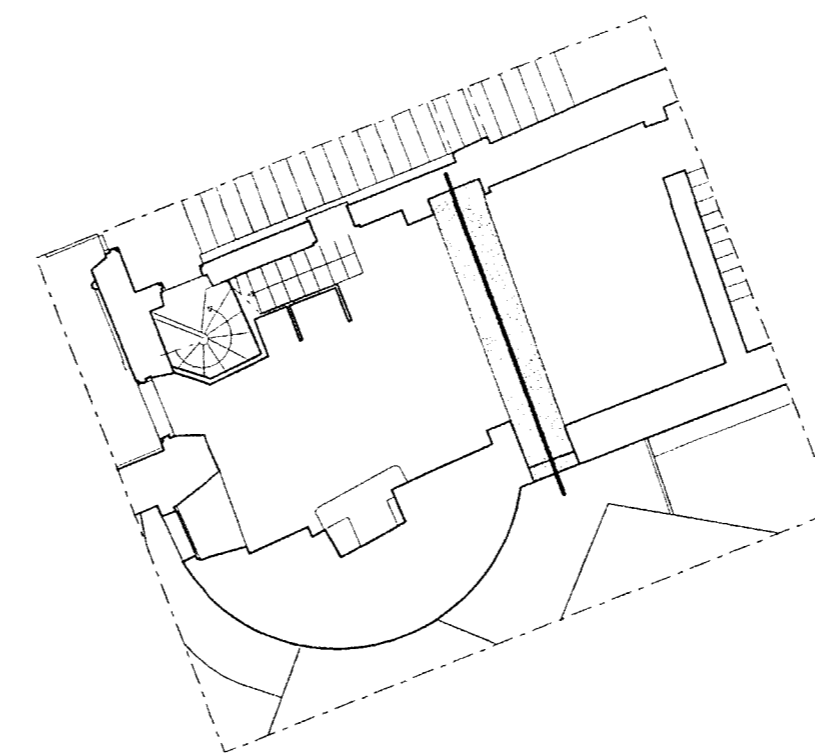
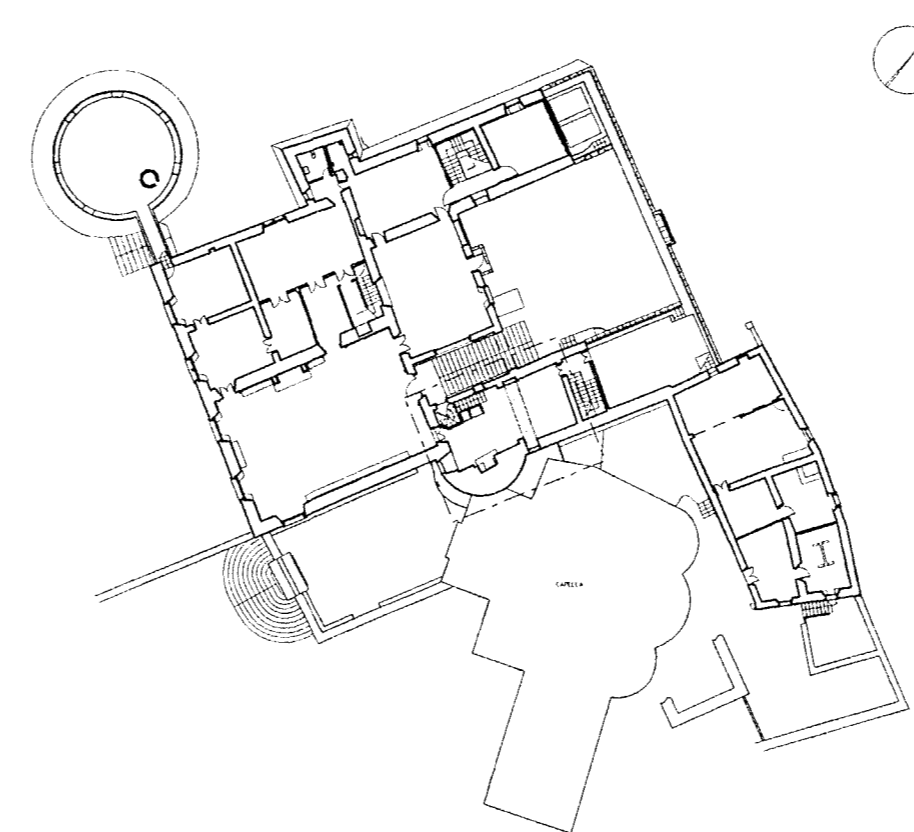
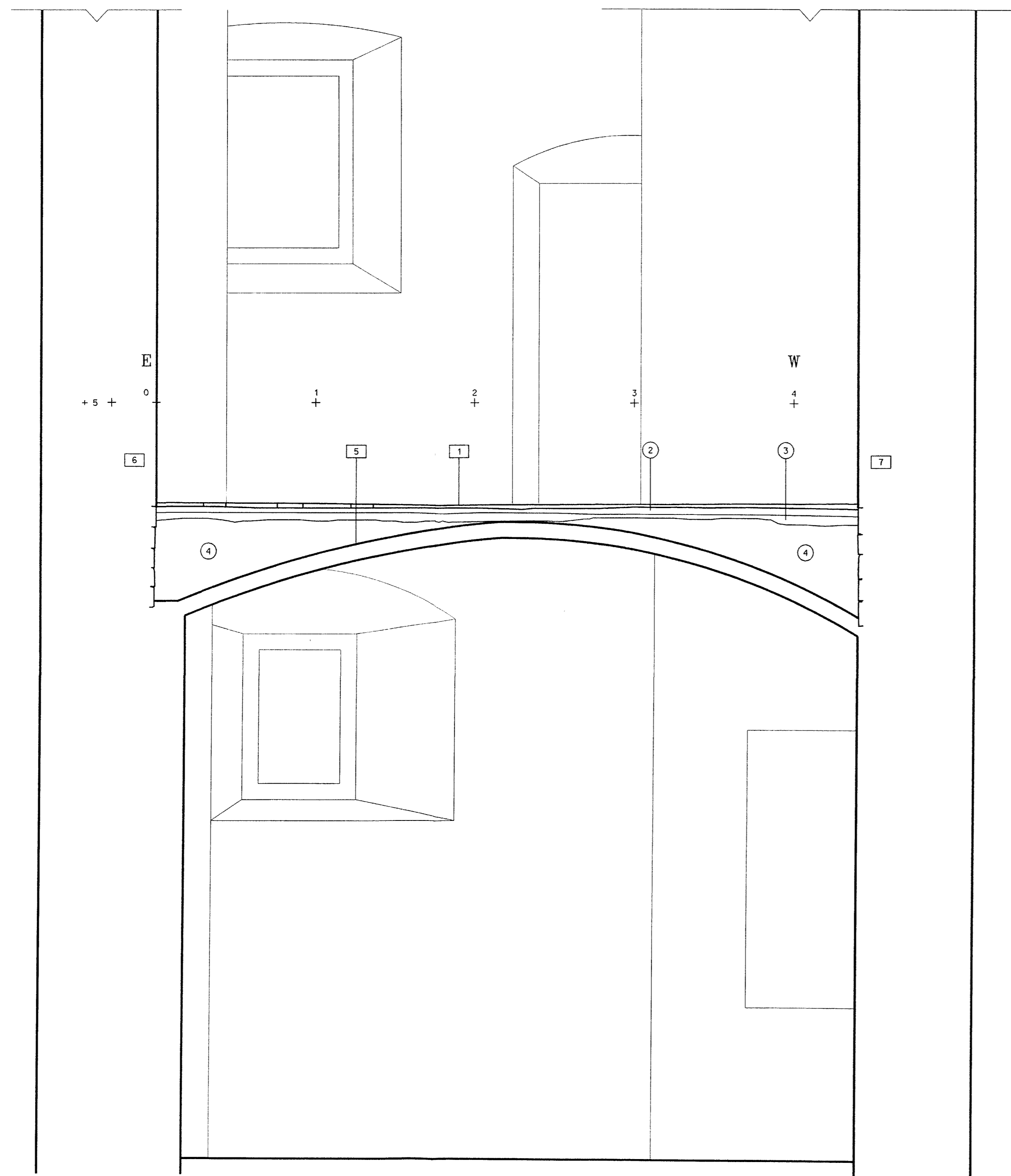
DELINEACIÓ	CENTUM
------------	--------

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
ALBERT LÓPEZ MULLOR	448-5-3 (285-131)
XAVIER FIERRO MACIÀ	448-5-3 (285-131)

GENERALITAT DE CATALUNYA
DEPARTAMENT DE POLÍTICA TERRITORIAL
I OBRES PÚBLIQUES
INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA

1. AVINYONET DEL PENEDÈS	8. EL PRAT DE LLOBREGAT
2. BARCELONA	9. SANT BOI DE LLOBREGAT
3. BEGUES	10. SANT CLIMENT DE LLOBREGAT
4. CASTELLDEFELS	11. SANT PERE DE RIBES
5. GAVA	12. SITOES
6. OLESA DE BONESVALLS	13. VILADECANS
7. OLIVELLA	

0 m 0.2 0.4 0.6 0.8 1m 1.2 1.4 1.6 1.8 2 m

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELDEFELS

Localització CASTELDEFELS

Municipi i Comarca CASTELDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat AJUNTAMENT DE CASTELDEFELS

CAMPANYA 2001

Títol del plànol

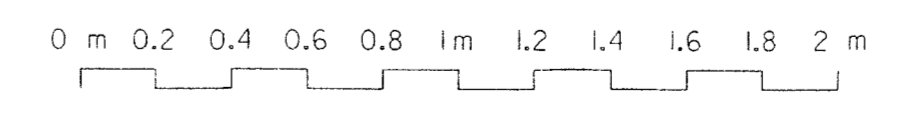
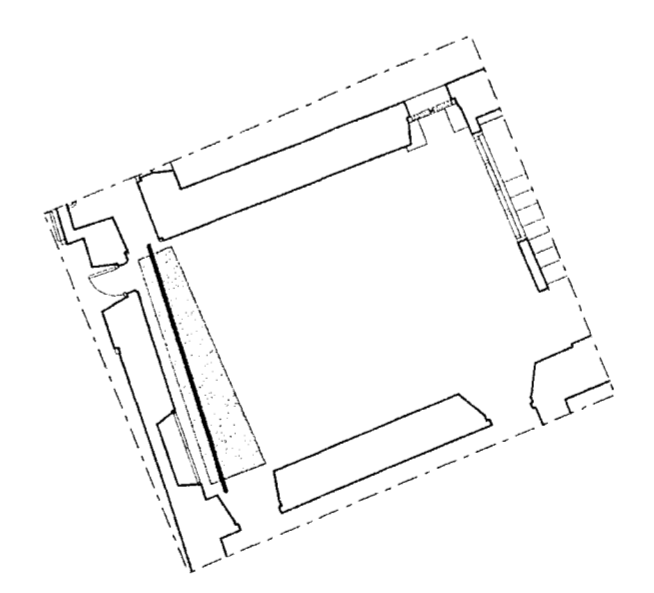
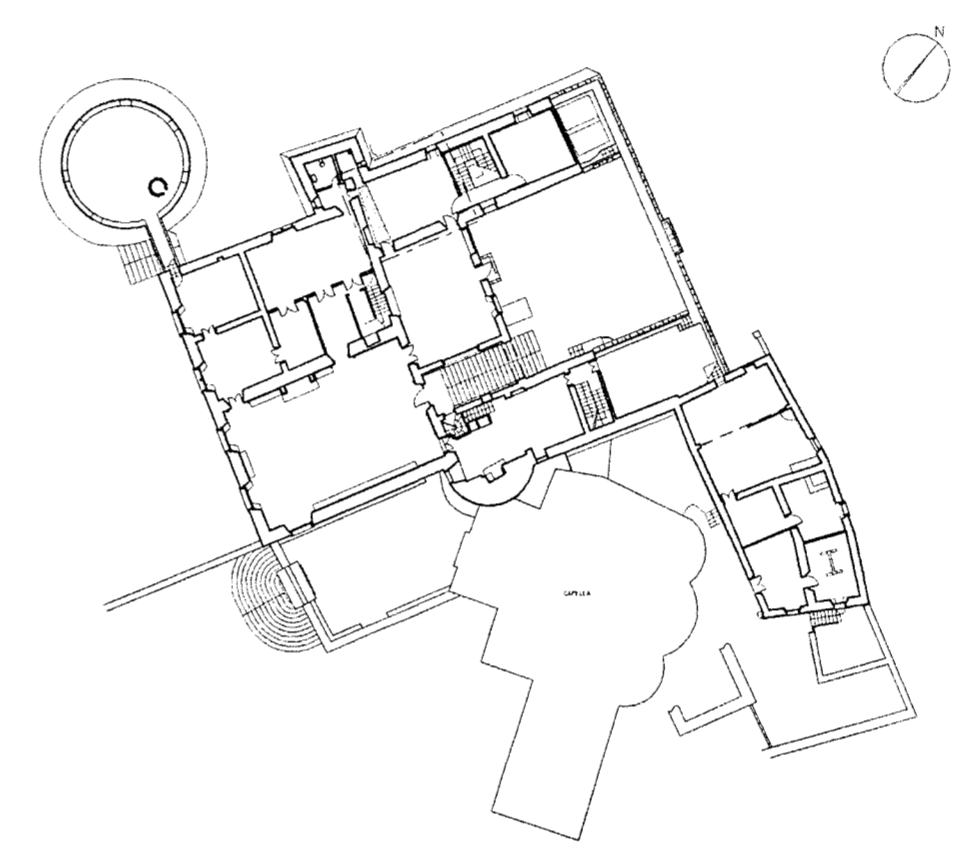
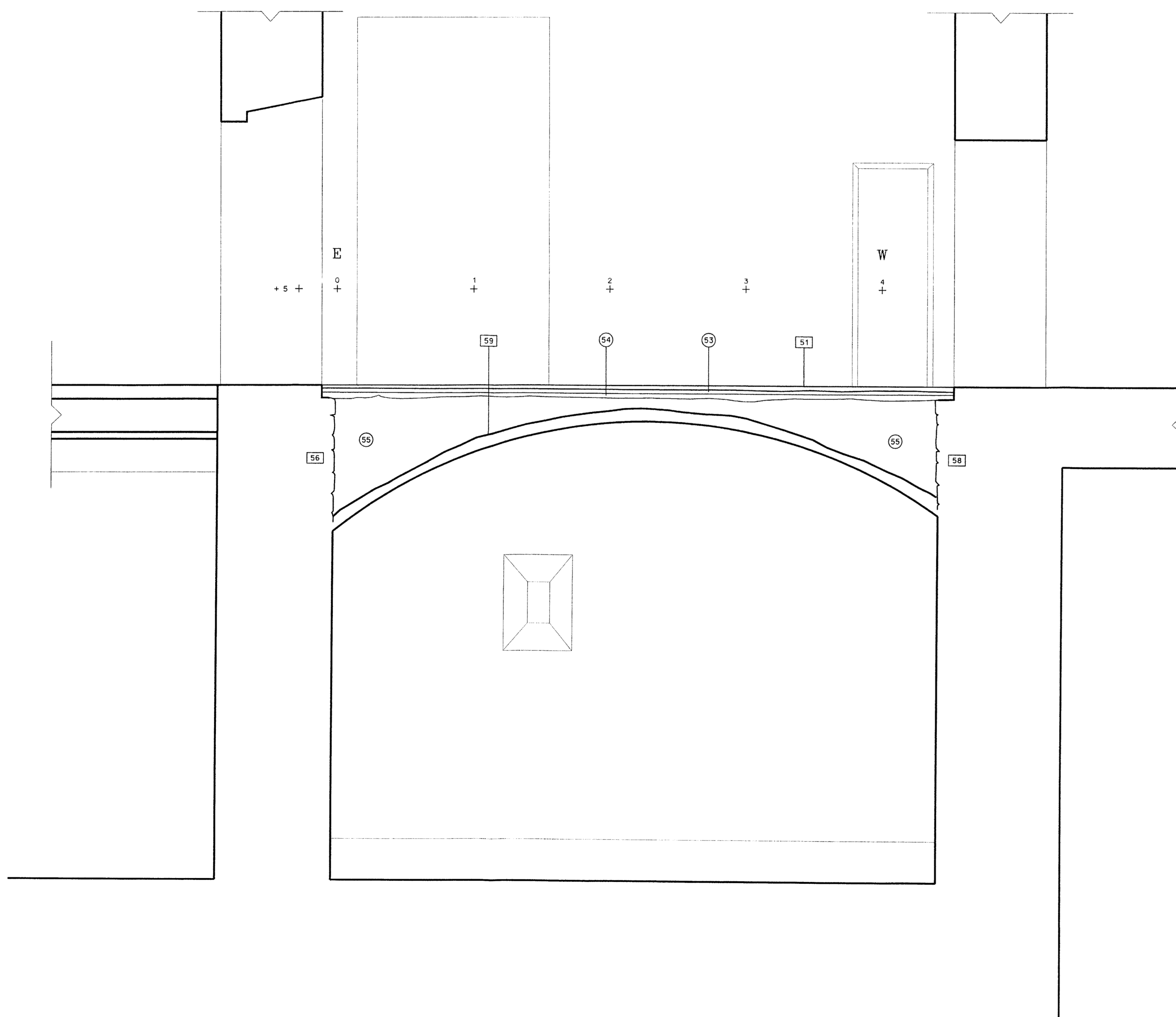
AMBIT CA 2-1
SECCIÓ E-W

Escala 1:20	Num. plànol 03	Data JUNY 2002
----------------	-------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUÈPÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
-----------------------	--------------

ALBERT LOPEZ MULLOR	
XAVIER FERRÓ MACIÀ	

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELDEFELS

Localització	CASTELDEFELS
Municipi i Comarca	CASTELDEFELS - BAIX LLOBREGAT
Propietat	AJUNTAMENT DE CASTELDEFELS
CAMPANYA	2001
Títol del plànol	

AMBIT CA 5-1
SECCIÓ E-W

Escala	Num. plànol	Data
1:20	04	JUNY 2002

DELINEACIÓ CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
ALBERT LÓPEZ MULLOR XAVIER FERRER MACIÀ	

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

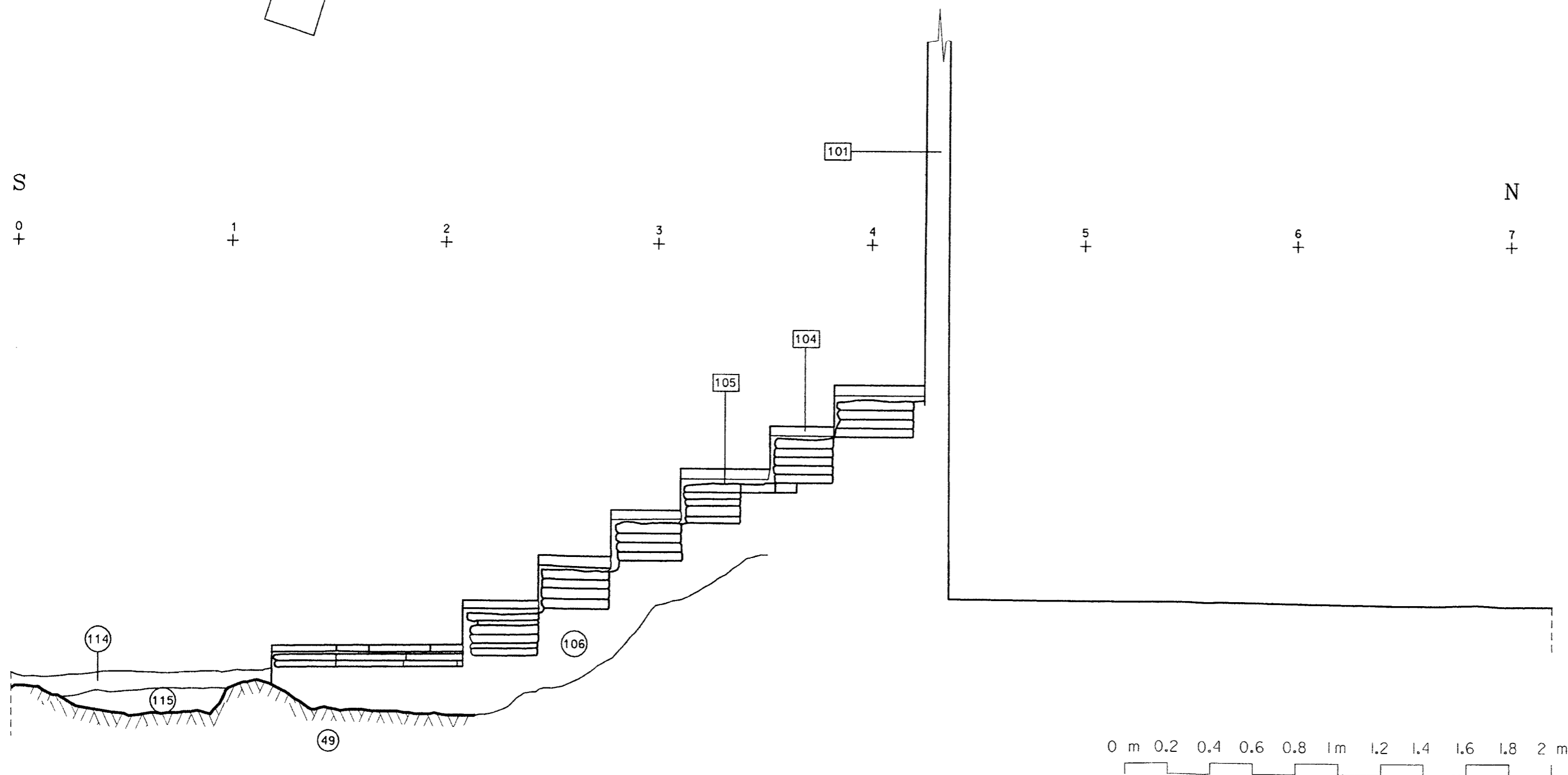
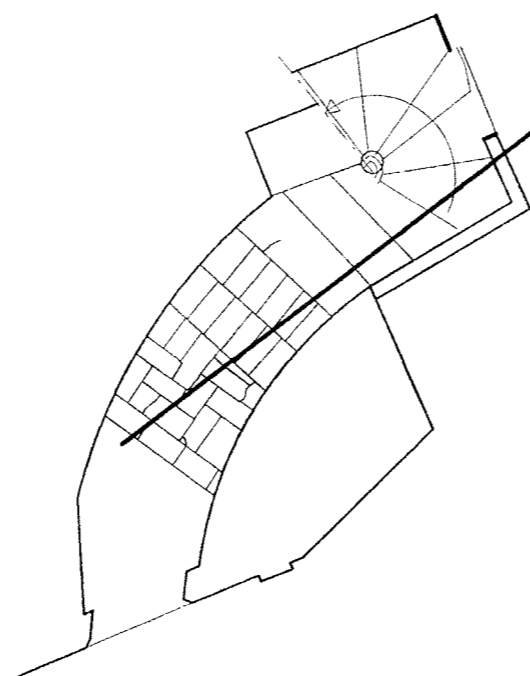
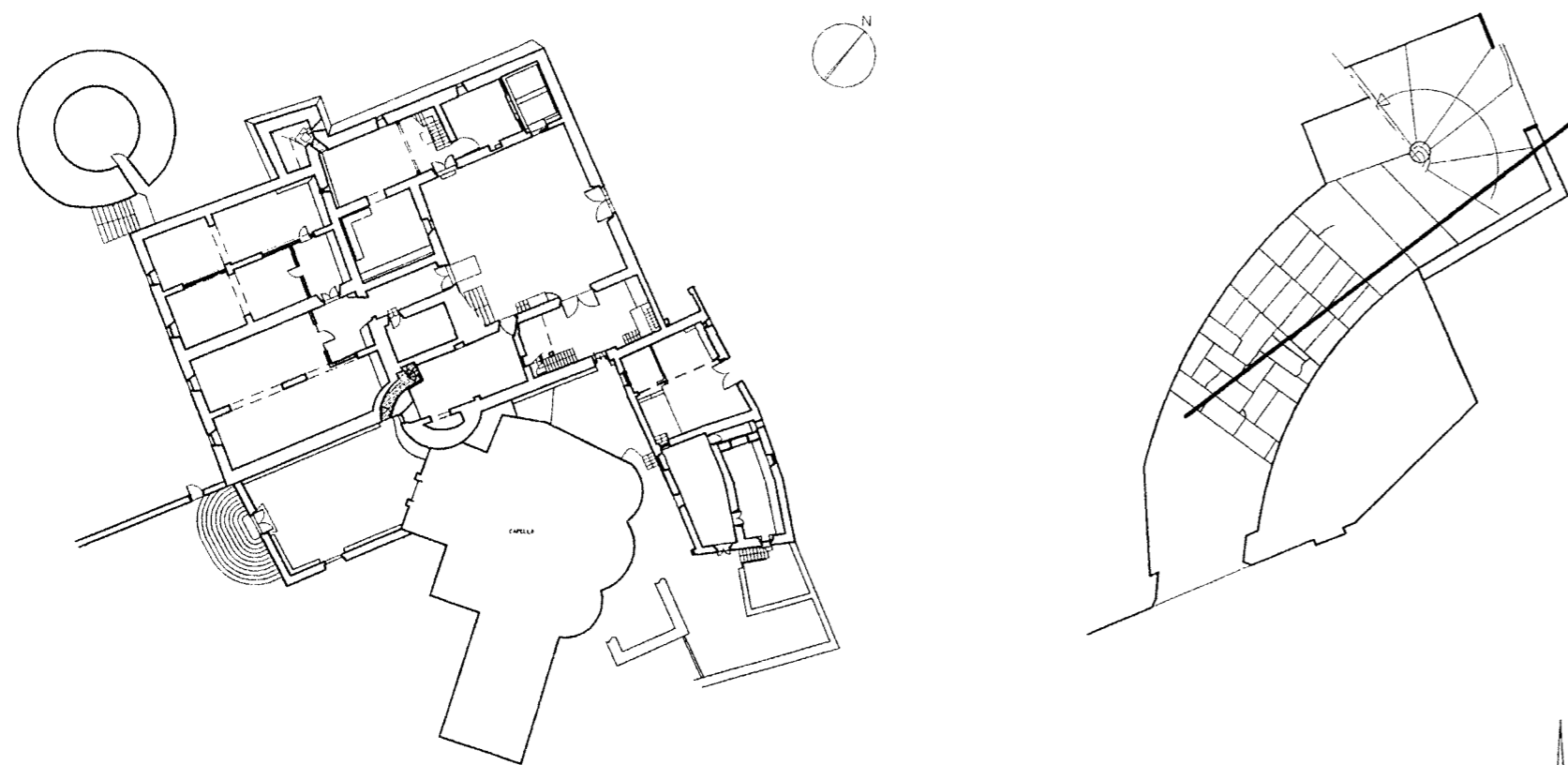
Localització	CASTELLDEFELS
Municipi i Comarca	CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT
Propietat	AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS
CAMPANYA	2001
Títol del plànol	

AMBIT E 5-0 i CA 2-0
SECCIÓ N-S

Escala	Num. plànol	Data
1:20	05	JUNY 2002

DELINEACIÓ	CENTUM
------------	--------

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
ALBERT LÓPEZ MULLOR XAVIER FIERRO MACIÀ	

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

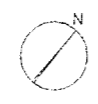
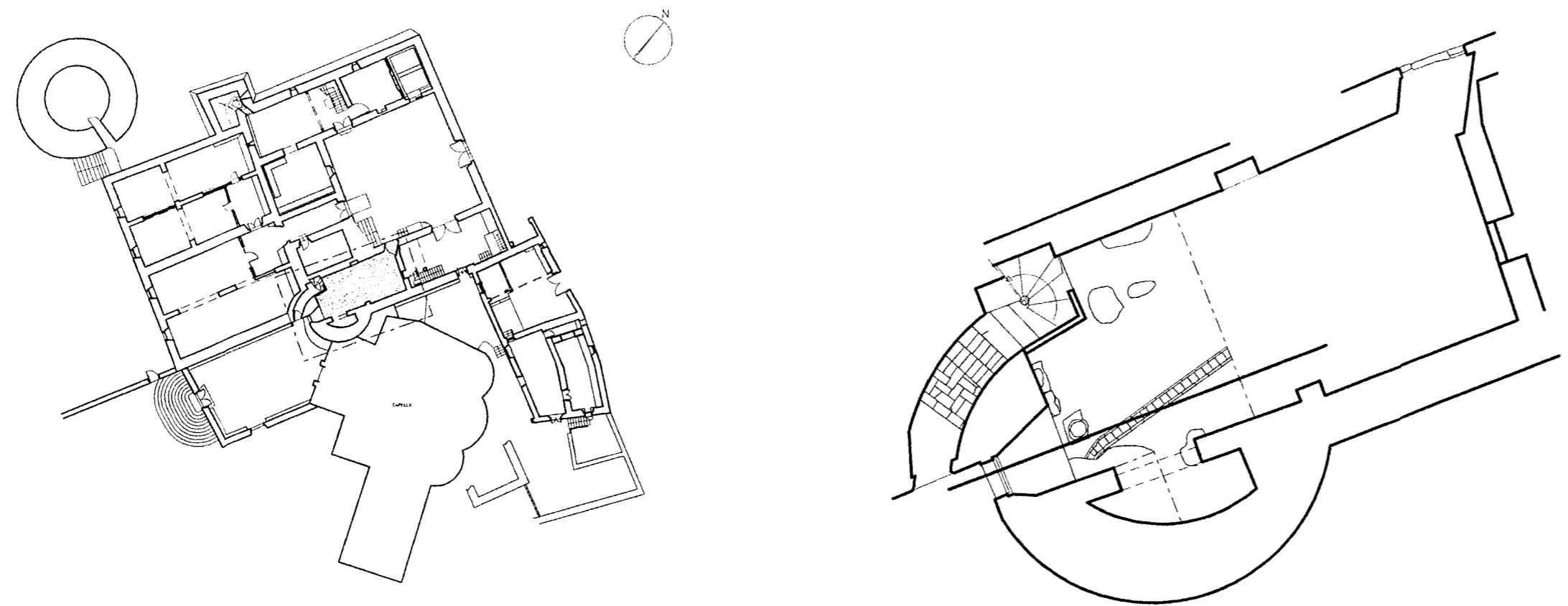
AMBIT CA 2-0
SECCIÓ S-N

Escala 1:20	Num. plànol 06	Data JUNY 2002
----------------	-------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LÓPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACIÀ

S

N

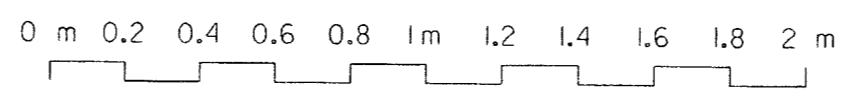
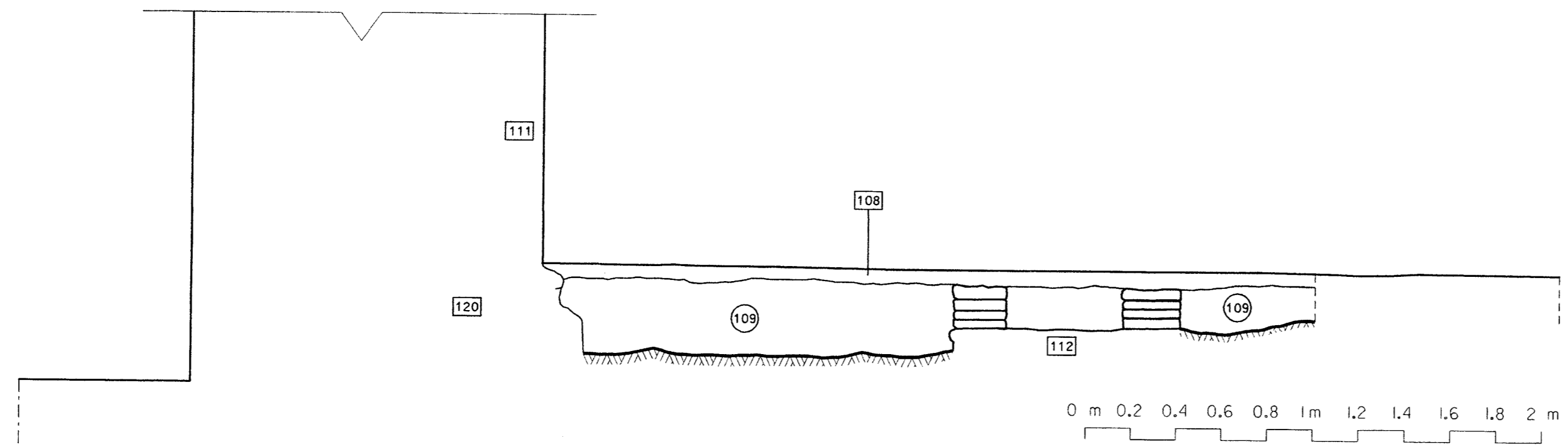
0
+

1
+

2
+

3
+

4
+

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

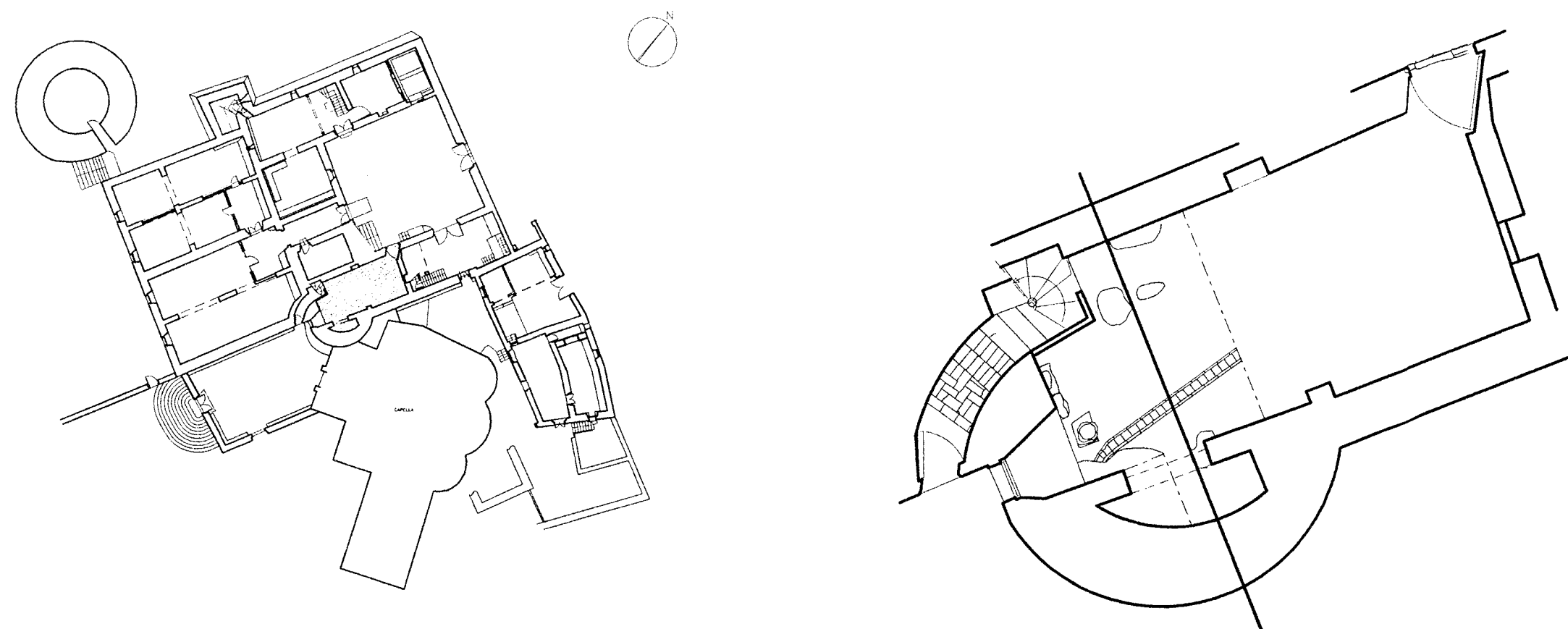
AMBIT CA 2-0
SECCIÓ E-W

Escala 1:20	Num. plànol 07	Data JUNY 2002
----------------	-------------------	-------------------

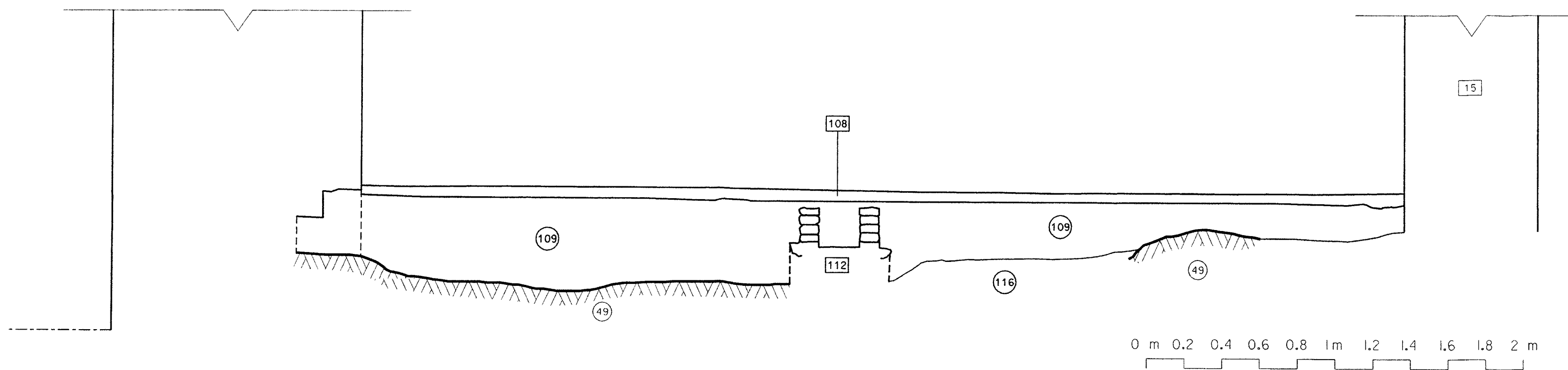
DELINEACIÓ
CENTUM

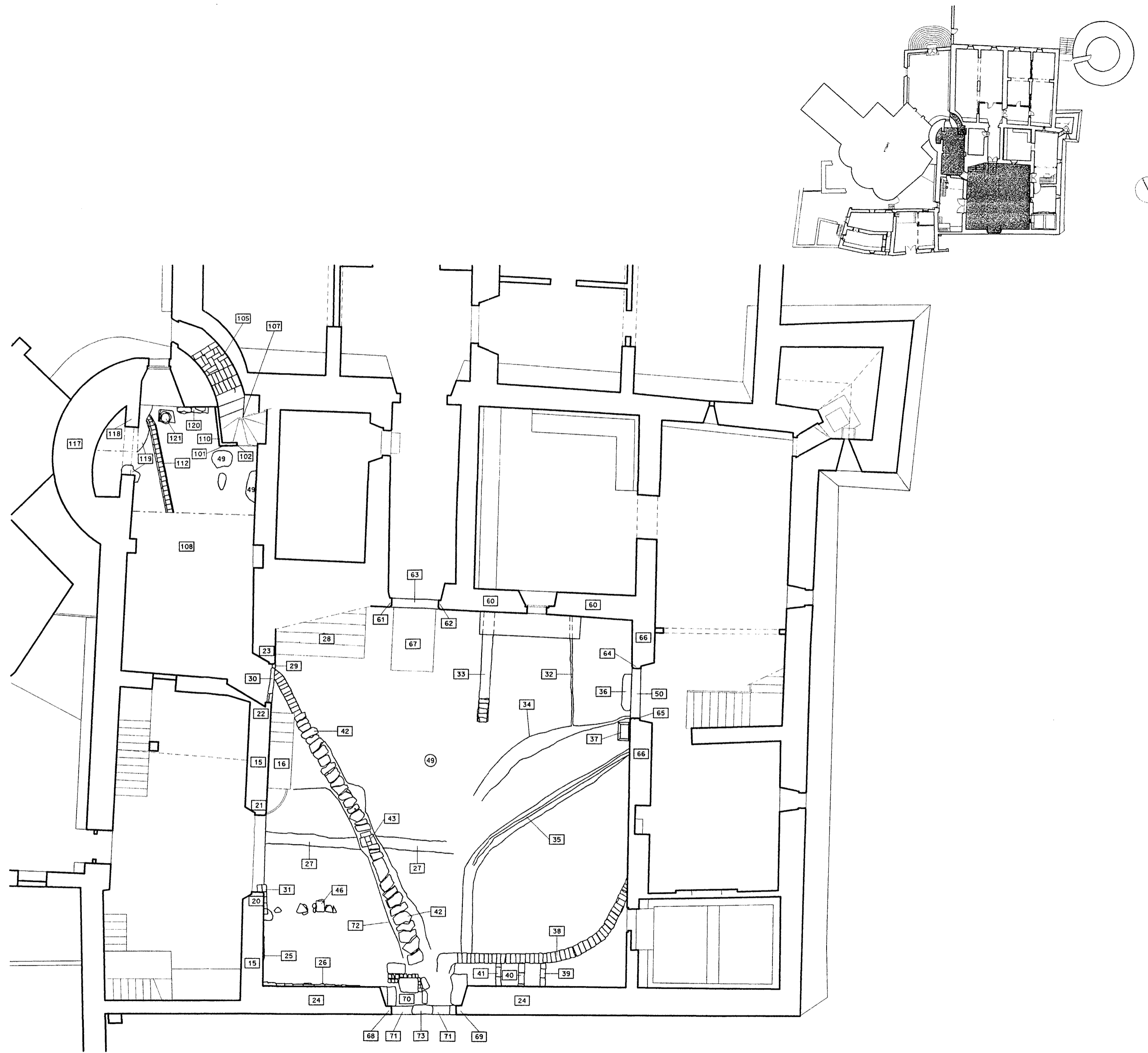
ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LÓPEZ MULLOR XAVIER FIERRO MACIÀ	
--	--

E W
0 + 1 + 2 + 3 + 4 + 5 +

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

PATI
PLANTA I

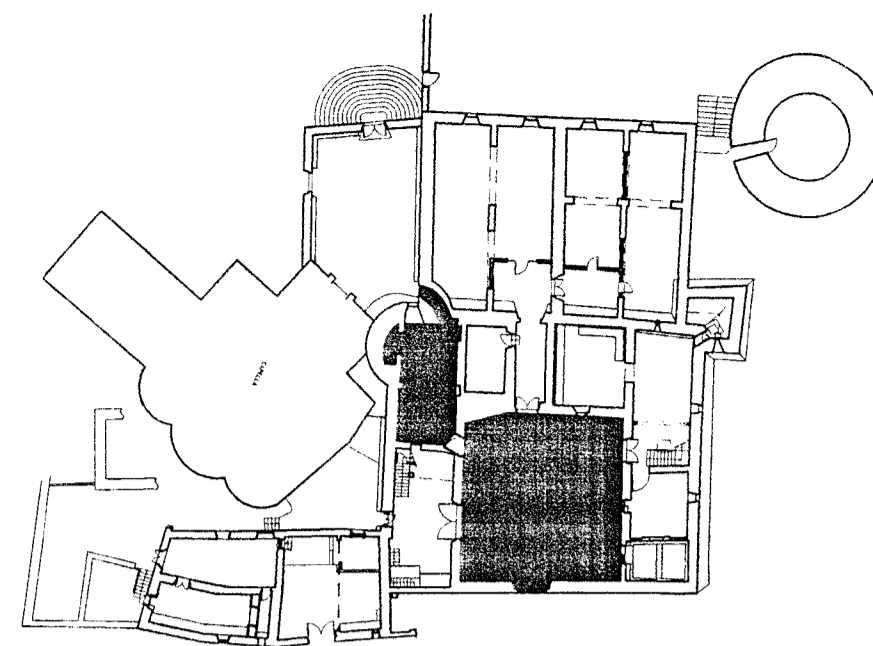
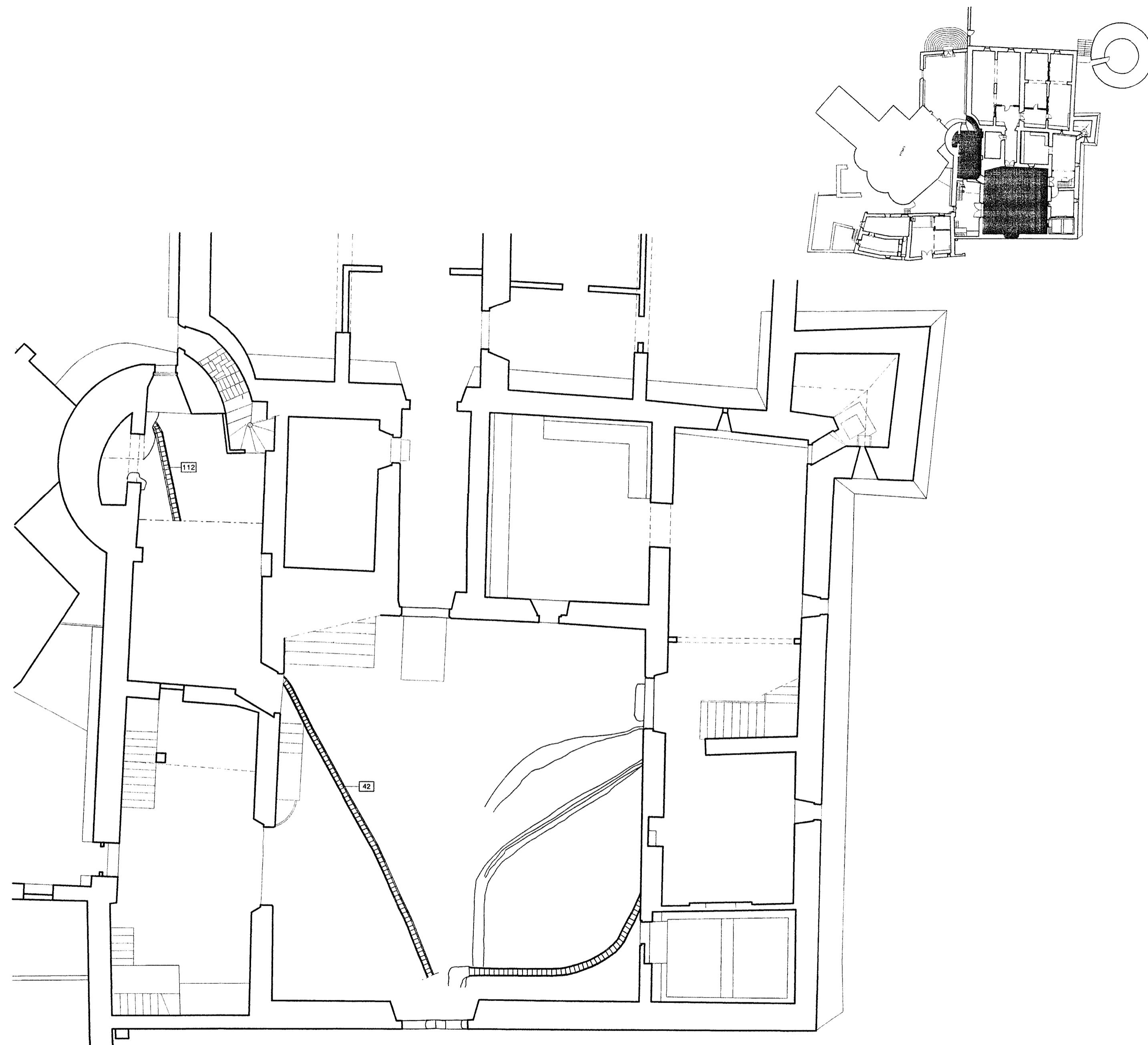
Escala 1:100	Num. plànol 08	Data JUNY 2002
-----------------	-------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LOPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACIA

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 m

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

PATI
PLANTA II

Escala 1:100	Num. plànol 09	Data JUNY 2002
-----------------	-------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LOPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACIA

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 m

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELDEFELS

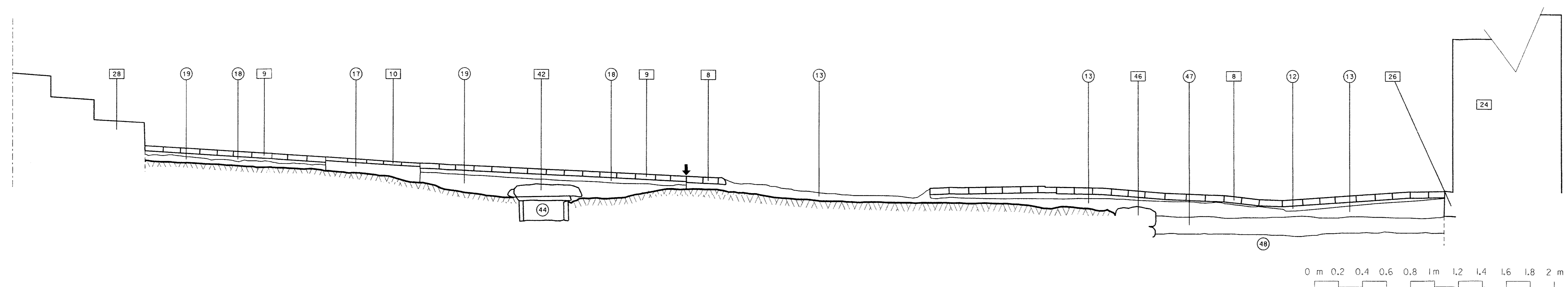
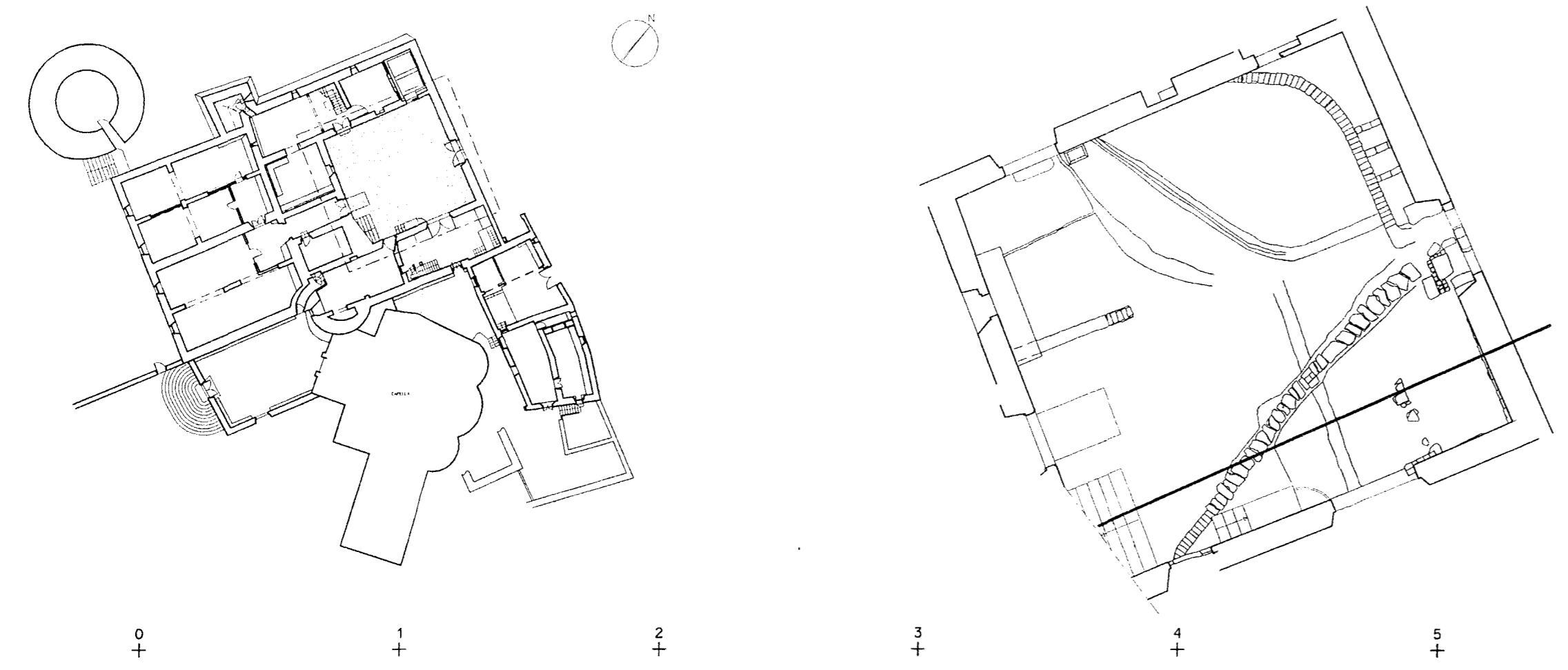
Localització	CASTELDEFELS
Municipi i Comarca	CASTELDEFELS - BAIX LLOBREGAT
Propietat	AJUNTAMENT DE CASTELDEFELS
CAMPANYA	2001
Títol del plànol	

PATI
SECCIÓ N-S I

Escala	1:20	Num. plànol	10	Data	JUNY 2002
--------	------	-------------	----	------	-----------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
ALBERT LÓPEZ MULLOR XAVIER FIERRO MACIÀ	

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELDEFELS

Localització
CASTELDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

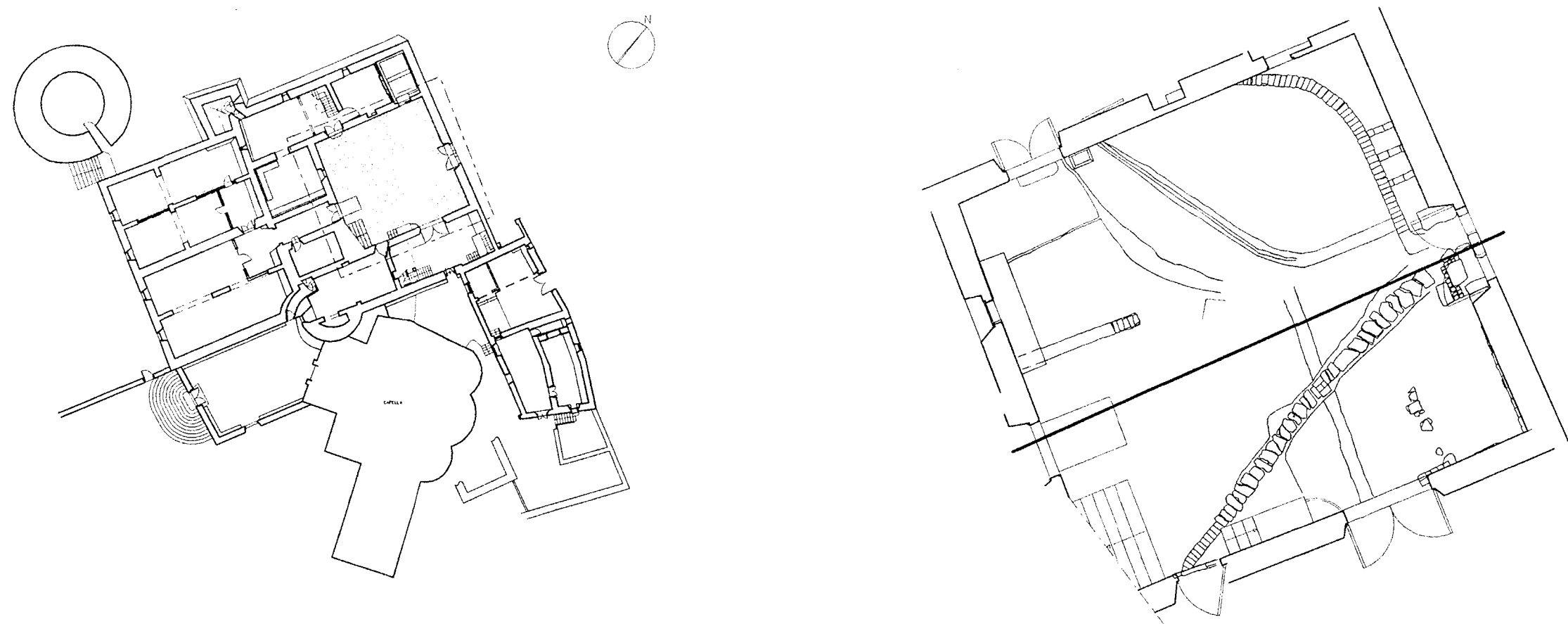
PATI
SECCIÓ N-S II

Escala 1:20	Num plànol II	Data JUNY 2002
----------------	------------------	-------------------

DÈLINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LOPEZ MULLOR	
XAVIER FIERRO MACIA	

S

+

1 +

2 +

3 +

4 +

5 +

6 +

7 +

8 +

9 +

10 +

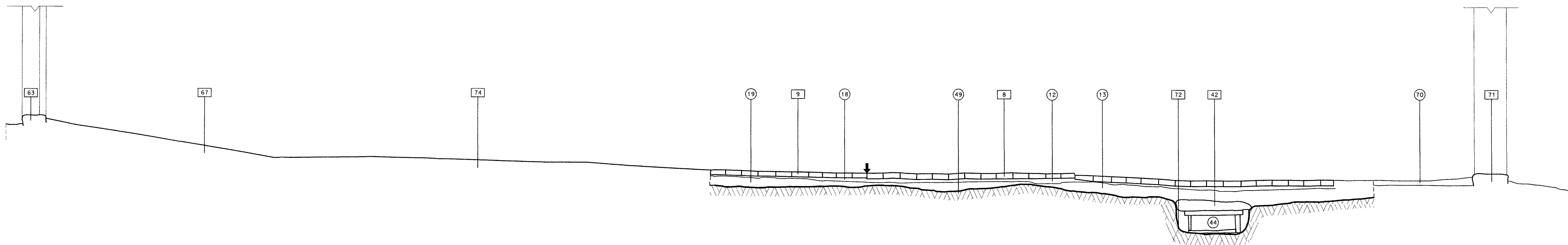
11 +

12 +

13 +

14 +

N

0 m 0.2 0.4 0.6 0.8 1m 1.2 1.4 1.6 1.8 2 m

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELDEFELS

Localització	CASTELDEFELS
Municipi i Comarca	CASTELDEFELS - BAIX LLOBREGAT
Propietat	AJUNTAMENT DE CASTELDEFELS
CAMPANYA	2001
Títol del plànol	

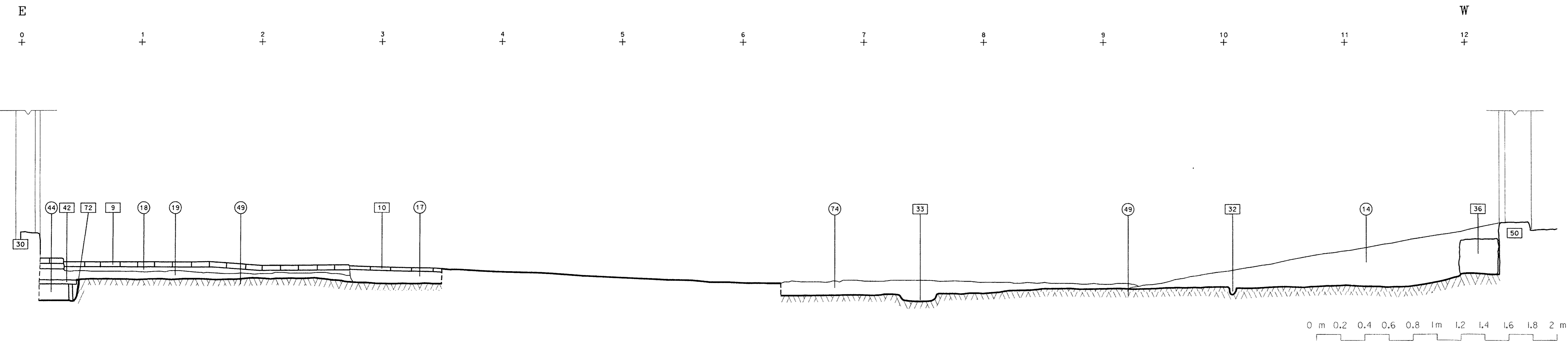
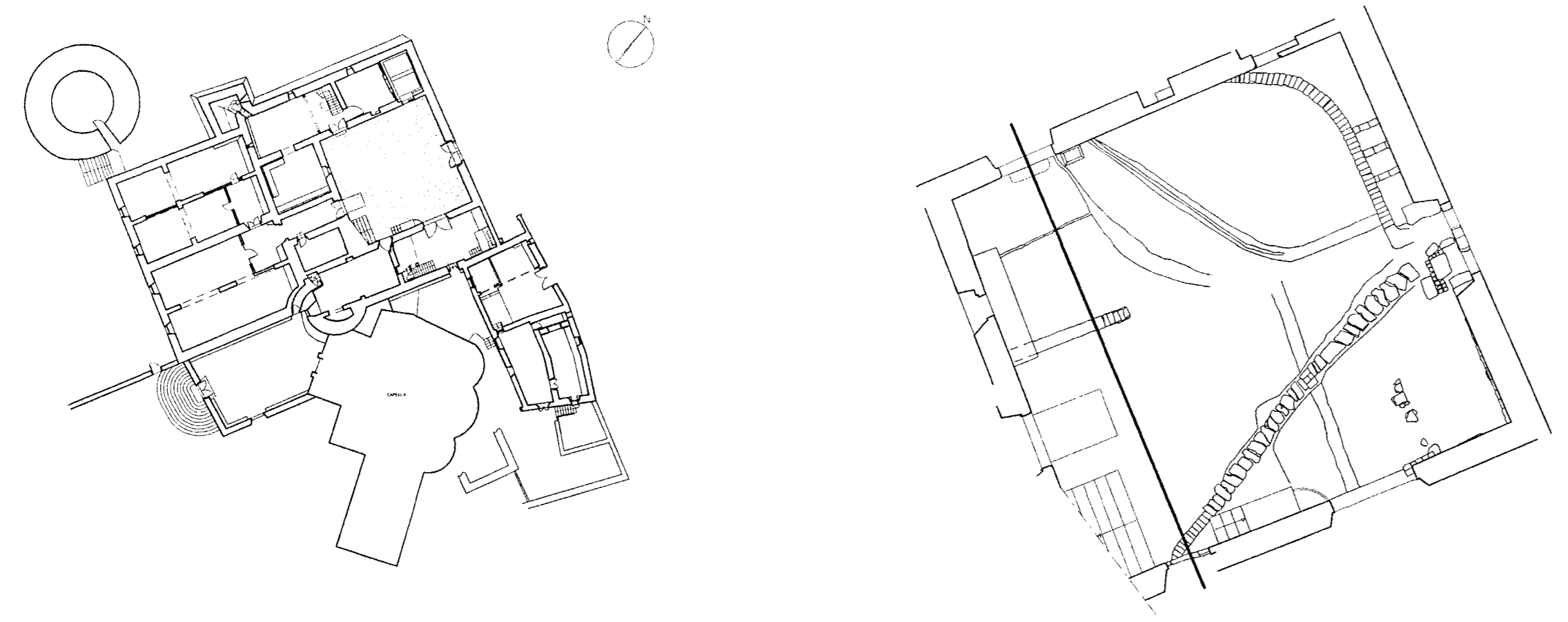
PATI
SECCIÓ E-W

Escala	Num. plànol	Data
1:20	12	JUNY 2002

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS OBSERVACIONS

ALBERT LÓPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACIÀ

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

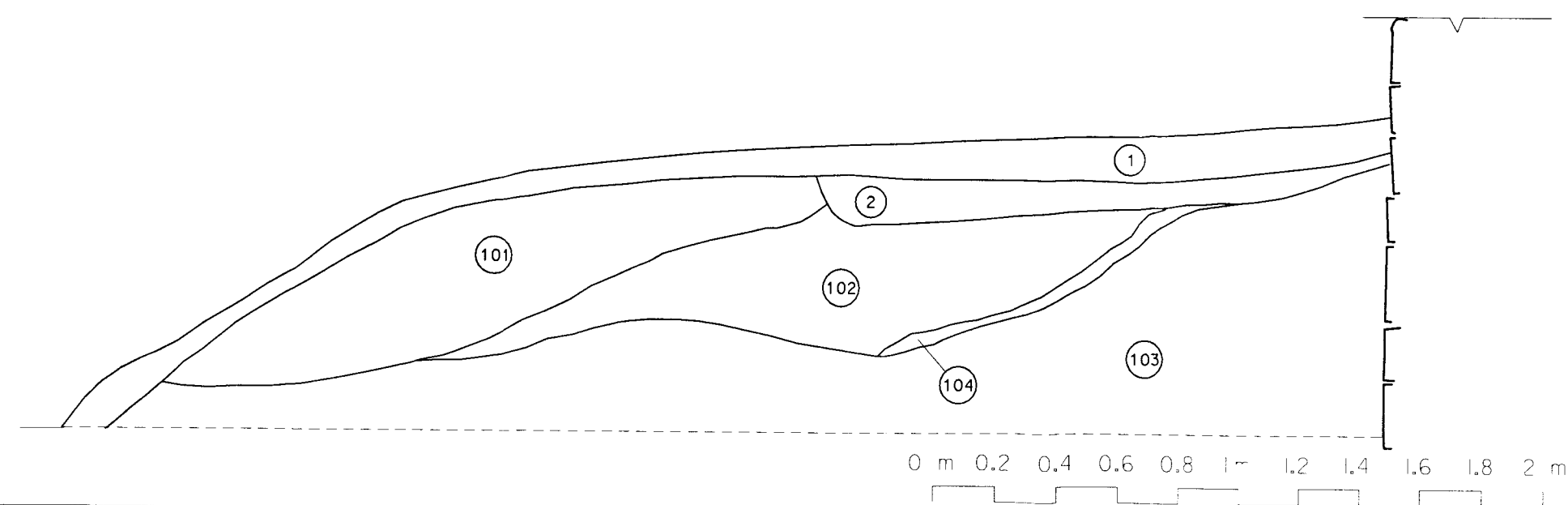
SECCIÓ CALA I

Escala 1:20	Num plànol 13	Data JUNY 2002
----------------	------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LÓPEZ MULLOR XAVIER FIERRO MACIÀ	
--	--

**Diputació
Barcelona**
xarxa de municipis

Àrea de Cooperació
Servei de Patrimoni
Arquitectònic Local

EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

CASTELL DE CASTELLDEFELS

Localització
CASTELLDEFELS

Municipi i Comarca
CASTELLDEFELS - BAIX LLOBREGAT

Propietat
AJUNTAMENT DE CASTELLDEFELS

CAMPANYA
2001

Títol del plànol

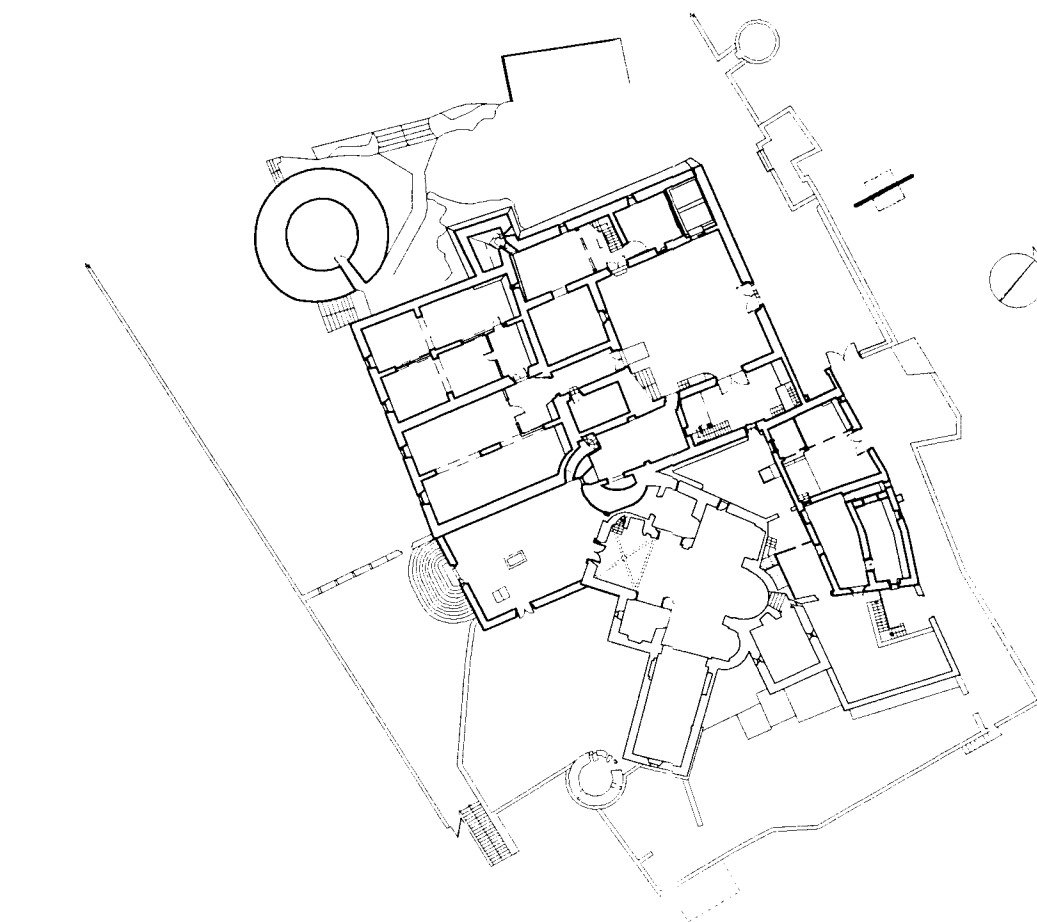
SECCIÓ CALA II

Escala 1:20	Num. plànol 14	Data JUNY 2002
----------------	-------------------	-------------------

DELINEACIÓ
CENTUM

ARQUEÒLEGS DIRECTORS	OBSERVACIONS
----------------------	--------------

ALBERT LÓPEZ MULLOR
XAVIER FIERRO MACIÀ

N
3
+

2
+

1
+

S
0
+

